

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. peti-vrsta
malloglasni po 1 50
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popusti
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Koprivarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravitelstva števil. 325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Koprivarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana Alev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Čudna pojmovanja.

II.

Belgrajska »Samouprava« nadaljuje s svojo polemiko proti zahtevam, ki jih je stavil parlamentarni klub SLS pri pogajanjih z g. Uzunovičem za vstop v vlado. Zdaj se je vrgla na točko, ki zahteva, da se vse tiste davščine, ki so bile pobrane na ozemlju Slovenije in ki bi po proračunskih določbah morale ostati za Slovenijo, tudi res za Slovenijo porabijo, ker se doslej niso uporabile. Tu gre pred vsem za tiste milijone in milijone cestnih doklad, ki jih je državi vsa leta plačevala Slovenija in ki bi se bile morale uporabiti za gradnjo in vzdrževanje slovenskih cest, a se niso; ampak je belgrajska vlada ta denar potrošila drugam, naše ceste pa pustila propasti.

Mislimo, da o absolutni upravičenosti te zahteve sploh ne more biti nobene debate, in da bi jo morala priznati tudi »Samouprava«, če bi bila količnik pravična. Toda ne. »Samouprava« se nad to zahtevo naravnost zgraža in je stvar tendenciozno zasukala tako, kot da bi SLS zahtevala od države povračilo sploh vseh davkov, karkoli jih je Slovenija doslej plačala. Pa vprašuje ironično »šeflove« SLS, kako bi morala izgledati država, ako bi to isto zahtevalo vse druge dežele in kaj bi potem državi ostalo oziroma s čim bi se država mogla vzdrževati? Ker, kakor rečeno, nihče tega ni zahteval in ker le »Samouprava« to po svoje zavija, da more napadati, zato ji na tako neresno vprašanje tudi ne bomo odgovarjali. Odgovoriti ji pa moramo na to, ko izkuša celo ironizirati zahtevo SLS, naj bi država dala resnično in izdatno pomoč našim krajem, ki so toliko trpeli od poplav, naj bi jim dala tisto pomoč, ki jo je država dolžna dati narodu, to: da je naravnost nezaslišani škandal, kakor je centralna vlada postopala napram slovenskim krajem, prizadevanje od vremenskih katastrof. V narodni skupščini so naši poslanci z nepobitnimi številkami dokazali, da je iz Slovenije samo v enem letu iztisnilo nad 100 milijonov davkov več, nego bi jih po preliminaru morala plačati. A zdaj, ko jo je zadela katastrofa, ki ji je zadala stotomilijonsko škodo, pa je prejela od države za pomoč — celih 60.000 Din. In ko »Samouprava« užaljeno vprašuje, kje da je to nepripravljeno zastavljanje Slovenije v ovoj našoj sadašnji državi, pa naj se vglada v ta slučaj: To je zastavljanje!

Eno od sto in sto zastavljanj, ki jih je Slovenija v tej sedanjih svoji državi doživela in jih vedno zopet doživlja. To ni pritožba samo SLS, to je pritožba celokupnega slovenskega naroda. In na kupa teh pritožb o zastavljanju Slovenije je že slišal Belgrad, a je ostal gluha zanj. Ako bi se Slovenci ne čutili zastavljeni in še kako zelo zastavljeni, bi se gotovo ne pritoževali. Kar je res, je res, in tega ne bo izbrisala »Samoupravina« konstatacija: »Slovenija danes ima sve, što sebi može početi jedan slobodan narod u svojoj slobodnoj državi.«

To »konstatacijo« more kvitirati Slovenija danes samo z žalostnim smehljajem in pa da pomoli beraško palico, na katero je že prilezla, pod nos »Samoupravinemu« člankarju, ki očitno nima pojma, kako je bilo v Sloveniji preje in kako je danes. Sicer se ne bi skliceval pri svoji konstataciji v prvi vrsti na to, da ima Slovenija danes, v tej državi, najboljši, najpopolnejši, moderni železniški promet. Kaj misli, da smo bili preje brez železnice? Pa boljši je bil naš železniški promet tudi kot je pa danes. Če je pa danes najboljši od vseh železniških prometov v državi, je pa to pred vsem zasluga slovenskega izvrstnega železniškega osovja.

Seveda »Samoupravi« žilica ne da miru, da ne bi obenem s to svojo konstatacijo tudi malo izzivala in piše: »Pod upravo Avstro-Ogrske je bila Slovenačka zares zastavljena. Od nje je Avstro-Ogrska jemala, kolikor je mogla, dajala je pa, kolikor je hotela. Toda da bi drzko te neresnične trditve (namreč da je Slovenija danes zastavljena) bila še bolj frapantne, moramo omeniti, da SLS za časa avstro-ogrške vladavine ni imela hrabrosti, da učini to stvarno in istinito konstatacijo o zastavljenosti Slovenačke.«

Na to nimamo »Samoupravi« drugega reči kot to, da čisto evidentno nima niti najmanjšega pojma, kako je bilo s Slovenijo pod Avstrijo. A kar se tiče nastopenja SLS, je imela vedno ravno tako drznost in hrabrost povedati Dunaju resnico v obraz, če je bilo treba, kakor jo ima danes povedati resnico Belgradu. Sicer pa »Samoupravo« resno prosimo, naj neha s svojim provokatorskim šlagerjem o razmerah pod Avstrijo, s katerim

nas misli užugati, kadar ji zmanjka drugih argumentov. Mi se namreč čisto nič ne bojimo njenega vnaprej pripravljene očitka, da smo »avstrijakanti«, ako ji povemo v lice, da smo v Avstriji kakor vsi drugi Slovani bili politično zastavljeni in zatirani ter smo radi tega trpeli tudi kulturno škodo, ker se v nesvobodi pač noben narod ne more razvijati kakor treba — da pa naj se čestita »Samouprava« informira pri svojih poslancih radikalih iz Bosne in Vojvodine, kako je bilo pod prejšnjim tujim režimom v prečanskih krajih v gospodarskem in upravnem oziru! Saj so ti radikali večkrat drzno in hrabro povedali v Narodni skupščini, da je uprava in gospodarstvo sedanje belgrajskega centralističnega režima daleč pod prejšnjim avstrijskim ali madjarskim!

In mislimo, da bo celo »Samoupravi« pri njenih čudnih pojmovanjih, ki jih razvija, vsaj ta logika jasna: da ko bi bil sedanji režim boljši od prejšnjega, bi se nam moralo danes tudi boljše goditi, kot pa se nam je preje. A se nam ne godi, žalibog. Pri vsem navdušenju za svobodo moramo namreč ugovoriti, da politična svoboda sama za zadovoljno življenje ne zadostuje. Ker se namreč od svobode same še ne da živeti. In da je potrebno tako stanje, da moreš v svobodi eksistenčno napredovati, ne pa da propadaš.

To pa bi se dalo v naši državi prav lahko in hitro doseči, samo če bi se opustil centralistični sistem in režim, ki je skoz in skoz zanič. Katere resnice tudi »Samouprava« ne more utajiti.

Položaj po oblastnih volitvah.

RADIČEVE GROZNJE SO OSTALE BREZ UČINKA. — PRAZNE SANJE O NARODNEM BLOKU NASILJA IN KORUPCIJE. — DO APRILA OSTANE VSE PRI STAREM.

Belgrad, 27. januarja. (Izv.) Radi praznika sv. Save, ki ga vse na slovensen način proslavlja, je Stjepan Radić odložil svoj prihod in pride v Belgrad šele jutri. Na njegov prihod se vežejo razne kombinacije, ki pa bodo najbrž ostale vse takšne, kakor vedno do sedaj. Svoji nejevolji nad neuspehom svoje stranke pri volitvah je Stjepan Radić dal duška s precej ostrim napadom na vse in vsakega. Posebej si je tokrat privoščil predsednika vlade g. Uzunoviča in notranjega ministra Maksimoviča, katerima očita volivno korupcijo in nasilje ter jima preti s prekinitvijo koalicije. Radikalom te pretnje niso šle precej globoko k sreči. Radikali Radića preveč dobro poznajo in vedo, da bo Radić jutri najbrž zopet drugače govoril, da bo vse to, kar je sam napisal, označil za neresnično. Zapel bo visoko pesem o poštenju zaveznikov, ki jih je ravno kar napadel. Da bo ta nova pot v Canosso še bolj izrazita, so radikali po svojih organih spustili v javnost tudi vest, da bi bilo potrebno in koristno, da se takoj prekine

vsaka zveza z Radićem in se zopet osnuje tako zvaní nacionalni blok, ali, kakor so ga takrat krstili, blok korupcije in nasilja. Gotovo je, da je precej radikalov, ki želijo, da bi se zopet povrnilo stari zlati časi neomejenega nasilja in plačkanja državne blagajne. Še bolj gotovo pa je, da si samostojni demokrati še bolj želijo, da bi napolnili svoje prazne strankarske blagajne in da bi z bajonetii rešili svojo stranko popolnega razsula. Absolutno gotovo pa je, da se to nade brez vsakršne podlage in da bodo ostale brez uspeha. Naj pride, kar hoče, te želje se ne bodo uresničile. Najverjetneje je, da bodo do sprejetja proračuna, to je do začetka aprila ostalo vse pri starem. Vlada bo najbrž sama poskušala, da bi v sedanjih volitvah vstopila še kaka druga stranka, da bi se na ta način sprejel proračun z večjo večino. Od tega si obeta vlada velike koristi z ozirom na ugled naše države v inozemstvu. Brez sprejetja proračuna bi za sedaj ne bila mogoča nobena kombinacija.

Davki v Sloveniji ostanejo isti.

NEKATERE OLAJŠAVE PRI TROŠARINAH IN TAKSAH, ŠTIRILETNI MORATORIJ IN UGODNOSTI PRI ODPLAČEVANJU DOLŽNIH DAVKOV IN IZPLAČILO 20% BONOV OB PRILIKI ŽIGOSANJA KRON ODVZETIH ZNESKOV.

Poslanec Pušenjak o preobremenitvi Slovenije. — Poslanec Smodej o financiranju oblastnih skupščin.

SAMOSTOJNI DEMOKRATI POMAGALI VEČINI, DA SE JE SPREJEL ZA SLOVENIJO KRIVIČNI PRORAČUN.

Belgrad, 27. jan. (Izv.) Danes popoldne je finančni odbor pričel razpravo o državnih dohodkih, ki znašajo približno 13 milijard in pol. Najprej je v imenu vladne večine poslanec dr. Nikola Novaković predlagal razna zmanjšanja določenih državnih dohodkov. — Predvsem se zmanjšajo dohodki: davki na invalide, tako zvaní invalidski davek, od 140 na 137 milijonov 600 tisoč dinarjev, izredne doklade, 300 odstotkov, se znižajo od 450 milijonov na 447.600.000 Din, komorske doklade od 70 milijonov na 68.800.000 Din, od pridobivanja bolnišnice od 500 tisoč na 10 tisoč dinarjev, državne doklade na direktne davke od 33.900.000 na 22.250.000 Din. V Sloveniji se zmanjša pri osebnih davkih pridobitina 1. od 300.000 na 10.000 Din, 2. od 348.000 na 12.000 dinarjev.

Nato je finančni minister v svojem eksponatu navedel razne ukrepe, s katerimi bi se doseglo olajšanje davčnih obremenitev, tako za posredne, kakor za neposredne davke, in kateri ukrepi naj bi pomagali k pravilnemu gospodarskemu razvoju in ublažitvi sedanje gospodarske krize. Med temi ukrepi so najznačilnejši: Cena soli se zniža za pol dinarja na kilogram. Trošarina na riž, sveče, surrogate kave in karbid se popolnoma ukine, enako za eikorije. Takse, ki se plačujejo ob priliki ustanovitve delniških družb, se zmanjšujejo tako: Takse za akcije, ki se glasijo na ime, od 2 na 1 in pol, za akcije, ki se glasijo na donositelja, od 4 na 3 odstotke. Takse na pogodbe se znižujejo, in sicer za nepremičnine od 6 na 4 odstotke, za premičnine od 2 na 1 odstotek. Ker so mnoge kazni pri taksah, ki so že registrirane pri davčnih uradih, bile pretežke, se kazni v tem slučaju znižujejo od trikratnega na enkratni iznos.

Posebno pozornost se je posvetila neposrednim davkom. Da bi se ustvarili čimboljši pogoji za varčevanje, se popolnoma ukine da-

vek na obrestne vloge za varčevanje. Vprašanje dolžnih davkov in rent, ki predstavljajo posebne težave, se likvidira na dvojen način. To se bo izvršilo z dovolitvijo štiriletnega moratorija, ki se bo po zakonu takole uredil: Državni davki in državne doklade, katere se iz kateregakoli vzroka niso mogli plačati do konca 1926, marveč so se prenesli ali bi se morali prenesti v leto 1927 kot dolgovi iz prejšnjih let, se bodo odplačevali z ozirom na višino tega dolga s tekočimi davki davčnih let 1927, 1928, 1929 in 1930, in sicer: Ako je skupni dolg večji od enoletne davčne obveznosti, v štirih letih. Ako je davčni dolg večji od tri četrtine davčne obveznosti v enem letu, v treh letih. Ako je dolg večji od polovice enoletne davčne obveznosti, v dveh letih, ako je večji od četrtine v enem letu. Ako znaša četrtino ali manj, kakor četrtino enoletne davčne obveze, se izvrši eksekucija. Na ta način določene letne kvote se bodo odplačevale v obrokih v letnih rokih po obstoječih zakonskih odredbah, ki veljajo za pobiranje davkov. Na ta način zakonsko plačilo tako razdeljenega dolga se ne bo odplačevalo za čas pred 1. januarjem 1927. Odplačevalo pa se bo v roku odplačevanja za tiste obroke, ki se pravočasno ne plačajo in za tisti čas, za katerega se je ta obrok pozneje plačal. Ako znaša dolg četrtino ali manj od enoletne davčne obveznosti, se bodo obresti za zakasnelo plačilo odplačevale samo za čas od 1. januarja 1927 do dne plačila. Pod enoletno davčno obvezo se razume tista vsota državnih davkov in državnih doklad, ki bi jo moral davčni obvezanec plačati v davčnem letu 1926. Če se pa v tem letu zadolžitev ni izvršila v celoti, se ta vsota razume za eno leto prej, za katero je davčni obvezanec plačal vse. Če se pozneje dokaže, da je dolg večji od vsote, se izvrši popravek prej razporejene vsote na ta način, da se cela razlika dolga enako razdeli na vse

letne obroke in tisti njen del, za katerega rok odplačila je že zapadel, se bo odplačeval v prvem rednem zakonskem roku. Sporedno s tem se bodo ob priliki plačila dolžnih davkov sprejemale mesto denarja tudi priznanice, ki se glasijo na 20 odstotkov ob priliki žigosanja kron odvzetih novčanic. Po cenitvi je teh priznanic v prometu v vrednosti do 320 milijonov dinarjev. Finančni minister misli, da bodo ti ukrepi nekaj pomagali k ozdravitvi razmer.

Kot prvi je govoril Sečurov, ki misli, da bo težko dobiti vse dohodke, ki jih minister namerava dobiti. Letošnje leto kaže, da ne bomo dobili več, kakor 10 milijard 200 tisoč dinarjev. Ker je gospodarsko kriza, bomo za drugo leto dobili še manj. — Poslanec

Pušenjak

poudarja, da se je proračun dohodkov sicer zmanjšal za 814 milijonov. To zmanjšanje ne pomeni zmanjšanje davčev, temveč izvira od tod, ker so se zmanjšali dohodki državnih gospodarskih podjetij. Dohodki iz neposrednih in posrednih davkov in dohodki iz monopolne uprave so ostali nespremenjeni, oziroma izkazujejo v primeri z lanskim proračunom neznatne razlike. Ker se minister zaveda, da je predlagano zmanjšanje nezadostno, je sam predlagal znižanje trošarin in taks za nekatere predmete, ugodnosti glede dolžnih davkov in izplačila 20% bonov ob priliki žigosanja kron odvzetih zneskov. Kakor nam kažejo mesečni izdatki, so se dohodki v prejšnjem proračunu pretirano visoko cenili. Isto napako vidimo v predloženem proračunu. Dohodki železniškega ministrstva, poštnega ministrstva, komorskih doklad itd. so proračunani previsoko. V predloženem proračunu so se davkoplačevalci razdelili v tri kategorije. V nekaterih pokrajinah Bosne, Hrvatske in Vojvodine se davki nekoliko znižajo, v Sloveniji so isti, kakor lani, v Srbiji in Dalmaciji se nekoliko zvišajo. Potrebno bi bilo, da bi se v proračunu znižali tudi davki za Slovenijo, ker so ti pretirano visoki. Radi neznosnih davkov davkoplačevalci propadajo. Znižanje bi bilo potrebno radi tega ker plačuje Slovenija poleg Vojvodine največje davke. Gotovo je, da bodo davčne oblasti v Sloveniji v prihodnjem letu davčni vijak enako strogo navijale, kakor lani, ker se ni v proračunu nič spremenilo. Največ pritožb v Sloveniji izvira od tod, ker vlada velikanska neenakost glede posameznih davkov v posameznih pokrajinah. V l. 1925-26. n. pr. je Slovenija plačala davka na poslovni promet 46,8 milijonov dinarjev. Srbija samo 38,5 milijonov dinarjev. Invalidskega davka Slovenija 30,2 milijona, Srbija 23,7 milijonov dinarjev itd. Istočasno se predpisujejo pretirani davki na poslovni promet kmetijskim zadrugam, ki ogrožajo obstoj teh občeukoristnih ustanov. Zahtevamo, da se čimprej izenačijo davki v celi državi in da se v Sloveniji olajšajo neznosna davčna bremena. To zahtevamo obupne razmere kmetijstva, obrti, trgovine in industrije v Sloveniji, kjer so konkurzi in prisilne prodaje na dnevnem redu. Mnogi dohodki so v proračunu proračunani previsoko in jih je nemogoče doseči. Zato je proračun fiktiven, kakor prejšnji. Davek na ročno delo bi se moral ukiniti. Carine so se povišale za 38 milijonov, namesto da bi se znižale. Zelo nesigurni so dohodki državnih podjetij. Čudimo se, da so se povečale monopolne kazni, čeravno je minister obljubil, da bo te kazni znižal. Nadalje se čudimo, da so se dohodki državne solarne znižali, sol pa uvažamo iz inozemstva, namesto da bi se dohodki in produkcija solarn zboljšali in povečali. Dohodki kmetijskih sol se povečujejo, namesto, da bi se dohodki teh sol porabili za pospeševanje gospodarstva. Kmetijske šole ne smejo služiti za to, da bi dajale dohodek državi blagajni, marveč za to, da napredujejo in skrbje kolikor mogoče za povzdigo kmetijstva. Poslanec izjavlja, da bo glasoval proti proračunu.

O razmerah v Vojvodini je govoril poslanec Stanković. Njemu je odgovarjal Grgin. — Poslanec

Smodej

je v svojem govoru načel vprašanje financiranja oblastnih skupščin. Obžaloval je, da ni dala vlada glede tega vprašanja še nobenega povesnila, kaj misli in ali je mogoče kaj ukreniti. Samouprava je začela graditi pri strelah in jih je poklicala v življenje zato, da ne bi mogle delovati. Ne v finančnem zakonu ne v proračunu ni razvidno, kakšne finančne vire namerava državna finančna uprava odstopiti oblastnim skupščinam. Govornik opozarja na potrebnost, ki jih je morala kriti n. pr. nekdanja kranjska dežela, ki se približno kri-

jejo z onimi pri oblastnih skupščinah in opozarja na to, kakšne vire je imela dežela za kritje teh potrebščin na razpolago. Jasnje je eno, da je absolutno nemogoče, da bi se moglo poleg državnih davkov in doklad naložiti ljudstvu še nova bremena za oblastne samouprave. Prvo, kar mora država storiti, je, da vrne oblastnim samoupravam imetje nekdanjih dežel in da odstopi deželne doklade, ki jih sedaj pobira in sama uporablja. S prevzetjem gotovega dela državnih poslov bodo morale dobiti oblastne samouprave temu primeren del davkov, doklad, davčnin in taks. Morda se bo našel temelj za vse oblastne skupščine. V posameznostih bodo razlike. Tako n. pr. je želeli, da bi se gozdovi verskega zaklada v Sloveniji odstopili samoupravam, v drugih pokrajinah bodo morda kaka druga dobra, ki bi jih naj država odstopila oblastem. Obžalovati je, da se do sedaj k temu vprašanju še ni oglasil noben govornik iz Srbije in opisal samoupravo v Srbiji, kako si zamišlja financiranje oblastnih samouprav. **Govornik zahteva, da finančni minister izjavi, ali je vlada v tem vprašanju že kaj sklenila in ali se hoče posvetovati z velikimi župani, finančnimi delegacijami in zastopniki strank, in kakšni so njeni načrti.** Vlado naj pri tem vodi misel, da ni mogoče, da bi se

moglo n. pr. v Sloveniji ostati pri daykih v višini zadnjih let. Ker je Slovenija izžrpana, bi morala država odstopiti en del svojih dosedanjih finančnih virov oblastni skupščini.

Nato je dobil besedo muslimanski poslanec Kapetanović, ki je govoril o razmerah v Bosni.

Po govoru poslanca Kapetanovića se je prešlo takoj na glasovanje. **Finančni minister ni hotel dati nobenega odgovora.** Vladna večina je proračun sprejela s 14 proti 4 glasovom tudi ta proračun, ki nalaga nova davčna bremena vsem pokrajinam. Pri tej priliki moramo pibiti dejstvo, da so vsi samostojni demokrati, člani finančnega odbora, dvorano pred glasovanjem zapustili in se glasovanja niso udeležili. To je tem bolj zanimivo, ker spada današnji proračun med najvažnejše z ozirom na to, ker odreja višino davkov. **Za Slovenijo so ostali davki v isti višini.** Samo oba poslanca Jugoslovanskega kluba, člana finančnega odbora, sta z vso odločnostjo branila slovenske interese. Samostojni demokrati so, kakor rečeno, dvorano pred glasovanjem zapustili ter se na ta način sodalilizirali z vladno večino in finančnim odborom pri odrejevanju davkov tudi za Slovenijo. Prihodnja seja bo jutri. Na dnevnem redu bo finančni zakon.

Pred sestavo nemške vlade.

v Berlin, 27. jan. (Izv.) Dr. Marx se je podal danes ob 10.45 predpoldne v parlament, kjer je imel kratek razgovor z Guerardom, voditeljem frakcije centra. Istočasno se je prekinila seja demokratske frakcije, katere predstavnika dr. Koch in Haas sta odšla k državnemu kancelerju, da mu predložita nekakšne pomisleke demokratske stranke proti smernicam centra. Nato je sprejel dr. Marx voditelja bavarske ljudske stranke prelata Leichta. Končno se je dr. Marx razgovarjal še z ministrom državnih del dr. Braunom.

v Berlin, 27. jan. (Izv.) Demokratska frakcija je sklenila, da ne vstopi v vlado.

v Berlin, 27. jan. (Izv.) V parlamentarnih krogih se računa s tem, da bo še danes ponoči sestavljena nova vlada. Glede zasedbe posameznih resorov bosta odločili končno veljavno

frakciji centra in nemških nacionalistov, ki se sestanejo danes zvečer k seji, ki zna trajati do polnoči. Zaenkrat prevladuje mnenje o sledeči vladni kombinaciji:

Centrum dobi 4 zastopnike v vladi: dr. Marx (drž. kanceler), Köhler (finančni minister), dr. Brauns (drž. dela) in dr. Bell (zasedene pokrajine). Od nemških nacionalcev pridejo tudi Stirje zastopniki v vlado, in sicer Gräfe ali dr. Dryalnder (pravda), Lindeiner (notranje zadeve), Schill ali Stausenberg (prehrana) ter dr. Koch (promet). Nemško ljudsko stranko pa naj bi zastopala v vladi Strememann (zunanje zadeve) in Curtius (drž. gospodarstvo). Minister za pošto Stingl (bavarska ljudska stranka) in Gessler bi na podlagi te kombinacije obdržala v novi vladi dosejdanja resora. Vendar sestava nove vlade po tej kombinaciji še ni avtentična in definitivna.

Francija in Nemčija.

Pariz, 27. jan. »Petit Parisien« objavlja članek znanega prvega politika Francije in najodličnejšega sodravnika francoskih zunanjih ministrov — Jacquesa Seydoux-a o razmerju med Francijo in Nemčijo, Seydoux izvaja v glavnem:

Francija smatra mir za cilj, ki ga je treba z uporabo nekkih sredstev doseči. Nasprotno pa smatra Nemčija mir za sredstvo, da bi dosegla nek cilj. Če ji eno sredstvo za to ne zadostuje, se poslužuje drugega. Potemtakem loči naziranje obeh dežel cel prepad. Dokler se ta prepad ne premosti, v Evropi ni mogoče priti do zdravega stanja.

Potem riše Seydoux grenke izkušnje Francije po vojni. V vojni je imela Francija poleg sebe zaveznike, po vojni je ostala popolnoma sama. Zavezniki so odšli vsak na svoj dom, vsak k svojim lastnim skrbem, dočim je morala Francija sama nadaljevati svoj pot na Kalvarijo. Bil je tedaj posebno en narod, prvi zmagovalec v svetovni vojni, Združene države, ki so pustile Evropo in Francijo na cedilu, dasi bi jim bilo lahko ostati Evropi ob strani in se praktično udeležiti njene obnove. Francije niso le zapustili zavezniki, ampak tudi ni mogla dobiti svoj čas v Versailles obljubljenega pakta ob Reni. Iti je morala sama svojo pot.

Zgodovina se bo nedvomno nekoč čudila, da težko prizadeti deželi nobeden njenih prejšnjih zaveznikov ni nudiel ne materijelne ali finančijelne pomoči za obnovo njenih opustošenih pokrajin. Bodoča zgodovina ne bo nikdar razumela, da je mogla ona dežela, ki je tako hladnokrvno povzročila vojno in uničila velik del Francije, pri plačilu vojnih dolgov tako tržiti in trgati. Bodoča zgodovina pa bo občudovala, kaj je storila Francija iz lastnih sredstev. Čudovito je obnovila svoja opustošena severna ozemlja. V severnih okrožjih je danes vstala industrija, katere konkurence se boji celo nemška industrija.

Francija želi mir. Spoznala pa je, da miru, o katerem je sanjala in ki se ji je obljubil, ne bo kar tako dobila.

Nemčija si je po svojem polomu l. 1918. zopet opomogla. Vojno je izgubila, toda znala je izvrstno izkoristiti vse ugodnosti premaganca. Gospodarsko obnovo Nemčije je v veliki meri plačala Anglija s svojim rudarskim širajkom. Sedaj, ko je Nemčija zopet dosegla neko višino svoje gospodarske moči, vstajajo v nemških duhovih zopet predvojne nade. Franciji sta njene iluzije vzela vojna in mir, dočim v Nemčiji znova vstajajo predvojne nade v razmerju, kakor gospodarsko ojačenje.

STRESEMANNOVA ZATRDLA GLEDE NEMŠKE ZUNANJE POLITIKE.

London, 27. jan. »Times« prinašajo pogovor svojega berlinskega poročevalca z dr. Stresemannom glede zunanje-političnih smernic nove vlade. Stresemann je rekel, da leže vzroki sedanje vladne krize na notranje-političnem poprišču. Zunanja politika pri tem ni tangirana in velja kot ob sebi umljivo, da mora biti nadaljevanje dosedanjih zunanje-političnih smernic zajamčeno. Enako stališče zastopa dr. Marx. Če sedaj nemškonacionalna stranka opušča opozicijo in vstopa v vlado pod omenjenim pogojem glede zunanje politike, potem pomenja to, da se v Nemčiji od leta 1925 vrši znatna izprememba. To je dokaz, da je zmoglo razumevanje za locarnsko politiko tudi v krogih, ki stoje za nemškonacionalno stranko, in da se bo mogla ta politika v bodoče opirati na veliko, pretežno večino tako v parlamentu kakor v javnosti.

KOMPROMIS V RAZOROŽITVENEM VPRAŠANJU.

Pariz, 27. jan. Pogajanja glede obeh preostalih razorožitvenih vprašanj: vzhodnih utrd in izvoza vojnega materiala se bližajo uspešnemu zaključku. Versailleska medzavezniška komisija je odobrila tostvarni začasni dogovor med nemško vlado in generalom Walchom in je treba sedaj le še ratifikacije od strani poslaniške konference. — Glede vzhodnih utrd se je sklenil kompromis v tem zmislu, da ostanejo utrdbe v Königsbergu nedotaknjene, ostale utrdbe pa se porušijo.

POINCARE O FRANCOŠKIH FINANCAH.

Pariz, 27. jan. V večerajšnji seji zborničnega finančnega odseka je poročal Poincare o dosedanjih uspehih vladne akcije za sanacijo financ. Vlada je mogla brez vsake inflacije zadostiti vsem notranjim in zunanjim obveznostim deloma že predčasno. Obenem se je državno blagajniško stanje v inozemstvu zopet vzpostavilo. Z nakupom deviz se je ustvarila rezerva, ki presega Morganov fond, razen tega pa razpolaga državni zaklad s potrebnimi devizami za letošnja zunanja plačila. Državni zaklad si je z normalnimi sredstvi brez nove zadolžitve pridobil zopet potrebno gibčnost. Prvič od 31. decembra 1921 je mogla država zopet izplačati letni obrok dveh milijard v povračilo dolga francoski banki, tako da se je znižal državni dolg pri banki od 38.500 na 36.500 milijonov frankov.

Pred angleško-kitajskim sporazumom?

London, 27. jan. Izjave iz dominijonov, ki se branijo nekega sodelovanja proti Kitajski in enake odklonilne izjave vseh prizadetih zunanjih držav napravljajo na angleško javnost znaten vtis. Zato se splošno pozdravlja vest, da je angleška vlada v Hankovu predložila nove konkretne predloge, ki opravičujejo nado, da se doseže sporazum, še preden dospo na Kitajsko angleške čete.

v Johannesburg, 27. jan. (Izv.) Izvršilni odbor južnoafriških strokovnih organizacij je na kongresu teh organizacij poudaril pravico vseh narodov do samostojnosti, hkrati izrazil Kitajski svoje simpatije v njenem boju za svobodo in proti tujemu izkoriščanju ter protestiral proti vojaški intervenciji, ki hoče preprečiti, da se odpravijo krivice, radi katerih je doslej kitajski narod trpel.

v London, 27. jan. (Izv.) Reuterjev biro poroča iz Hongkonga, da so zapustile usmiljene sestre svoje zavode v Ma-Bue, Nantanu in Nainčen v pokrajini Kuangtun ter se napotile v Hongkong.

v London, 27. januarja. (Izv.) Osmo flotilja rušilcev, ki obstoja iz 9 enot, odpluje dne 4. februarja proti Kitajski.

v London, 27. januarja. (Izv.) Iz dobro poučenih krogov se doznava, da bo teku 14 dni pripravljenih 20.000 mož za zaščito britanskih državljanov na dalnjem vzhodu.

v London, 27. januarja. (Izv.) Churchill je dejal včeraj v nekem govoru, da ni pričakovati rešitve kitajskega vprašanja v bližnji bodočnosti.

v London, 27. januarja. (Izv.) Lord Cecil je izrazil mnenje, da bi bilo najbolje, da se vprašanje Kitajske predloži Društvu narodov.

Sklep angleškega delavstva.

London, 27. jan. Strokovni svet in narodni odbor Labour Party sta včeraj sklicala zbo-

rovanje, na katerem so razpravljali o položaju glede Kitajske. Z zborovanja je odšla k zunanjemu ministru deputacija, ki jo je vodil Maedonald. Po daljšem pogovoru se je deputacija vrnila na zborovanje, kjer so nato sprejeli resolucijo, v kateri angleško delavstvo obžaluje vojaške akcije proti kantonski vladi in zahteva, da se potrpežljivo in pošteno nadaljujejo miroljubna pogajanja s Kitajsko. Dalje izraza resolucija kitajskemu delavstvu svoje odkritosrčne simpatije in svojo pripravljenost, da mu v njegovem prizadevanju po izboljšanju gospodarskega položaja pomaga. Kitajski želi, da sedanje težave srečno premaga, tako da bo mogla sklepati svobodne pogodbe, ki bodo odgovarjale interesom in dostojanstvu kitajskega naroda. Resolucijo pošljejo kantonskemu zunanjemu ministru Čemu.

Dominijoni odklanjajo sodelovanje proti Kitajski.

London, 27. jan. Iz vladnih krogov v Avstraliji, Indiji in Kanadi so došle izjave, da britanska vlada v slučaju resnih zapletitajev na Kitajskem nikakor ne sme računati na sodelovanje teh dominijonov.

Amerika za revizijo vseh enostranskih pogodb.

Washington, 27. jan. Reprezentančna zbornica je sprejela Porterjevo resolucijo, ki poziva predsednika Coolidgea, da uvede s Kitajsko pogojanja za revizijo vseh enostranskih pogodb.

v Washington, 27. januarja. (Izv.) Državni tajnik Kellogg je izrazil simpatije Amerike proti Kitajski ter izjavil, da bodo v vprašanju Kitajske zavzele Zedinjene države stališče striktno nevtralnosti.

Notranje zmede na Poljskem

Varšava, 27. januarja. Vlada je sejmu predložila zahtevo, da naj naknadno izroči pet ruskih poslancev, ki jih je oblast zaradi protidržavne akcije zaprla. Preostali ruski in ukrajinski poslanci so predlagali nezaupnico sejmškemu predsedniku in zahtevali, da naj vlada odstopi. Došlo je do viharnih prizorov. Neodvisni kmetijski poslanec Wojdecki je zaklical namestniku ministrskega predsednika Bartlu: »Kako morete prevzeti odgovornost za dokumente, ki vam jih je podtaknil Katarinin hlapec!« S tem je mislil justičnega ministra Nejoztowicza, ki je svoj čas zbiral prispevke za spomenik carici Katarini. Poslanec Wojdeckega so siloma odstranili iz bornice in ga za mesec dni izključili od sej.

Ruska bojna organizacija »Hromada« kljub razpustu tajno deluje dalje in šteje po zatrevanju ruskih poslancev že 98.000 članov.

v Varšava, 27. jan. (Izv.) V proračunski razpravi je izjavil socialist Niedzialkowsky, da je stališče poljskih socialistov glede zapadne meje, da mora ostati nespremenjena in da leži bodočnost poljske politike v utrditvi njenega položaja v Društvu narodov. Obenem se pa izjavlja za mirovno politiko napram sosedu na vzhodu.

HPS NARASTLA PREKO 100%.

Zagreb, 27. jan. (Izv.) V okrajih, kjer je nastopila HPS popolnoma samostojno, je dobila 26.550 glasov. Od tega odpade na Medjmurje 1962, na Dalmacijo 10.000, na Hercegovino 2778, na Bosno 220 (tukaj je nastopila HPS samo v okraju Zenica), na zagrebško oblast 5000, na osiješko oblast 4200, na primorsko oblast 1700 in na Srem 700 glasov. Če upoštevamo še to, da je HPS nastopila ponekod skupaj z nekaterimi drugimi strankami, smemo domnevati, da je dobila HPS pri oblastnih volitvah do 30.000 glasov. Pri zadnjih državnozbornih volitvah je dobila HPS samo 12.000 glasov, tako da je narasla najmanj za preko 100%, dočim so nazadovali radičevci za 35%.

USTANOVITEV DRUŠTVA KATOLIŠKIH AKADEMIČARK.

Zagreb, 27. jan. (Izv.) Jutri se vrši na tukajšnjem vseučilišču ustanovno zborovanje novega katoliškega akademskega društva. Katoliške akademičarke zagrebške vseučilišča so se namreč odločile, da osnujejo posebno žensko katoliško akademsko društvo. To bo prvo žensko akademsko društvo v Zagrebu, ki ni samo strokovno društvo, ampak ki ima tudi svoj nacionalno in kulturno orientacijo. Ustanovitev prvega ženskega akademskega društva predstavlja prvi korak v napredu ženskega pokreta na Hrvaškem.

PROSLAVA 100 LETNICE NADŠKOFIJSKEGA ZAVODA.

Zagreb, 27. jan. (Izv.) V nedeljo, dne 30. t. m. se bo vršila proslava 100 letnice nadškofijskega konvikta. Proslava se prične s sveto mašo ob 8, ki jo daruje prevzvišeni nadškof dr. A. Bauer. Ob 5 popoldne pa se vrši svečan Te Deum. Propoved pa ima dr. Josip Lončarić.

OBISKI V ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Belgrad, 27. januarja. Včeraj so obiskali zunanjeje ministra dr. Perića madjarski poslanik Hory, ki odhaja za stalno iz Belgrada, češkoslovaški poslanik Šeba, poljski poslanik Oksuski in avstrijski poslanik Hoffinger.

Prisrčna antanta med kapitalom in delom.

Včeraj je »Jutro« napisalo uvodnik gošpodu trboveljskemu županu Siterju na čast. SDS bo namreč v oblastni skupščini krvavo rabila njegov glas.

Nič novega ni razodelo »Jutro« naši javnosti, če je brez rokavic proklamiralo združene socialiste in komuniste za »skrajno levo krilo napredne fronte v Sloveniji«. To skrajno napredno fronto poznamo že izza časa, ko je g. Anton Kristan bil za upravnika na Belju in za upravnega svetnika v »Slavenski banki«, tej skrajni napredni fronti se ima zahvaliti g. Ribnikar, da komandira v OUZD, in ta skrajno levo napredna fronta je postavila g. dr. Bohinca za ravnatelja OUZD, druge socialiste pa zraven njega.

Ali mislite, da se je »Jutro« zlagalo, ko je reklo, da imajo SDS in socialistični voditelji »marsikaj skupnega«? Ne. To pot ne. Skupno s SDS so komunisti (izvestni voditelji namreč) in Kristanovi socialisti že enkrat hoteli omogočiti zmago SDS v Ljubljani. Skupno hodijo SDS in socialisti v občinskih odborih na Koroški Beli, v Trbovljah, v Trzinu itd. Skupaj sta sedela gg. dr. Žerjav in Kristan v sindikatu »Slavenske banke«.

Ali je potem čudno, če pravi »Jutro«, da »spremlja s simpatijo to konsolidacijo skrajne leve napredne politične fronte v Sloveniji«? Saj je sedaj že javno znano, da so kristanovci dobili ukaz, da pri oblastnih volitvah volijo SDS in so ta ukaz tudi izvršili. Kje bi bila sicer SDS dobila na Jesenicah in drugih delavskih centrih toliko glasov kot jih je! »Jutro« res lahko simpatizira, saj ga hvaležnost veže. Hvaležnost je dolžna SDS »Delavski politiki«, ki je v volivnem boju napadala samo SLS, hvaležnost g. Sedeju, ki je na zadnjem shodu v Mestnem domu kakor tudi na vseh ostalih posvetil ves svoj govor samo klerikalcem.

»Marsikaj se danes drugače presoja in vidi. Cas je veliko ostrin opilil... Socialistična stranka je z nedeljskimi volitvami stopila zopet na polje pozitivnega udejstvovanja, tako končuje »Jutro« svoj navdušeni slavospev na socialiste. Mi mu tudi to pritrudimo in pravimo: Danes se čisto jasno presoja in vidi zveza med združenimi socialisti in komunisti ter SDS. Cas je socialističnim voditeljem opilil vse ostrine proti SDS, tako da ti »socialisti« ne vidijo več niti strahot PP režima proti delavcem. Pozitivno udejstvovanje socialistov pa se bo zaenkrat pokazalo v tem, da bo g. Siter glasoval z SDS.

Kaj pa bodo na to rekli delavci, ki se dozdaj verovali »združenim«, to je pa drugo vprašanje. Morda jim bodo tople simpatije glasila slovenskega velekapitala do »združenih socialistov« vendar, enkrat odprle oči?

LORD CHURCHILL V PARIZU.

Pariz, 27. jan. Angleški zakladni minister Churchill, ki se je zadnje dni mudil v južni Franciji, je včeraj dospel v Pariz. Sestal se je samo s finančnim ministrom Loucheurjem ter je že sinoči odpotoval v London.

DRUMMOND V RIMU.

v Rim, 27. jan. (Izv.) Včeraj je sprejel Mussolini glavnega tajnika Društva narodov E. Drummonda, ki je prišel včeraj v Rim, da se dogovori glede naslednika g. Attolico, glavnega podtajnika Društva narodov, ki je bil sedaj imenovan za poslanika v Rio de Janeiro. Tako vsaj govore uradna poročila.

Ali Puc ali Breclj?

Prejeli smo sledeče: Z ozirom na notico »Ali Puc ali Breclj« v št. 18 Vašega lista Vas prosim, da priobčite sledeči popravek: Ni res, »da sem si privoščil v Kazini kandidata Dr. Breclja,« res je marveč, da si ga nisem privoščil, in tudi na sploh ne imenoval njegovega imena. Ni res, »da je Trgovska obrtna zadruga v Gorici, kjer je imel dr. Puc eno prvih besed, šla v njegovi gorški dobi v konkurz in da še danes trpe naši bratje na Goriskem na posledicah tega gospodarstva;« res je marveč, da Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici ni šla v konkurz in da pri njej ni nobeden upnikov ničesar izgubil. Z odličnim spoštovanjem dr. Dinko Puc.

Kaj se godi doma

Svetosavska proslava na univerzi.

Naša slovenska univerza se nima mnogo tradicije, kakor tudi ne tej odgovarjajočih običajev. V tem pozna le eno izjemo — vsakoletno proslavo praznika sv. Save januarja meseca. Svečani značaj in pomen tega praznika se dviga vsako leto, letos pa se je izvršila proslava tega edinega praznika na univerzi na posebno odličen način. K temu je znatno pripomogel nastop letos osnovanega akademskega pevskega zbora, ki se je večeraj predstavil udeležencem proslave ter akademski mladini. Zbor šteje sedaj 56 članov, posamezne vokalne skupine pa so si medseboj enako močne. Pevci se vežbajo v lastni šoli, ki je pod umetniškimi vodstvom g. Franceta Marolta. Zbor je večeraj dokazal s svojim nastopom, da razpolaga s krasnim glasovnim materialom ter da ima s tem vse predpogoje za umetniško izpolnitev. Akademikom-pevcem pa moremo h krasnemu uspehu le čestitati!

Proslava praznika sv. Save na univerzi se je vršila večeraj, dne 27. januarja ob 11 dopoldne v zbornici. Proslave so se udeležili g. knezoškof dr. A. B. Jeglič, veliki župan dr. Baltič, divizijski general Kalafatovič, konzularni zbor, predsednik odvetniške zbornice dr. Majaron, prosvetni šef dr. Lončar, mestni komisar dr. Mencinger, predsednik Glasbene Matice dr. Ravnihar, zastopniki Trgovske zbornice, Zveze industrijcev, ženskih organizacij itd. Polnoštevno je bil navzoč seveda zbor univerzitetnih profesorjev ter številna akademska mladina.

Svečanost je otvoril g. rektor dr. Lukman, ki je pozdravil zastopnike in vse navzoče ter se zahvalil za dokaze simpatij, ki jih uživa slovenska univerza.

Akademski pevski zbor je nato zapel Foersterjevo kantato »Psalm 126«, s čigar besedilom: »Komur Gospod ni zgradil doma — zaman bo trud njegov, da dom bi postavil sam. — Kadar Gospod ne varje mesto — zaman čuje, kdor ga varje sam! — je hotel vodja pevskega zbora nakazati zboru in univerzi splošno dispozicijo za nadaljnje delo ter s tem označil potrebo, da je akademska mladina prožeta z ljubeznijo do dela in da si ustvari z njim tesno notranjo vez, brez česar nobeno delo ne more uspeti.

Sledilo je

SLAVNOSTNO PREDAVANJE G. REKTORJA DR. LUKMANA

o razvoju starokrščanske književnosti

V razvoju starokrščanske književnosti niso delovali samo one sile, ki so določale razvoj sodobni paganski literaturi, ne znanje in zlasti ne notranji. Starokrščanska književnost je po svoji vsebini celota, ki se kot taka razlikuje od poganske. Če tudi krščanski pisatelji uporabljajo različne običajne literarne oblike, če tudi posnemajo poganske vzore, hočejo vendar z vsem svojim literarnim delom služiti krščanstvu, bodisi, da poročajo o njega ustanovitvi, bodisi, da branijo in utemeljujejo njegov nauk, bodisi, da vzpodbujajo vernike z opominom in s poukom, bodisi da zavračajo nasprotne ali jih skušajo pridobiti. Misli evangelija, ki so tudi oblikotvorne ideje starokrščanske književnosti, pripravljajo novo, socialno in politično pojmovanje, ki je antilegnemu nasprotno. In za to novo pojmovanje življenja se bore starokrščanski pisatelji.

Spisi novega zakona so nastali po večini pred letom 69, to je pred judovsko vstajo, ki jo je zaključila jeruzalemska katastrofa. Le Jezuzovi spisi, evangelij, trije listi in apokalipsa so iz zadnjega desetletja prvega stoletja. Prva dva evangelija, Matejev in Markov, sta neposredno namenjena kristjanom, ki so prišli iz judovstva, saj je Matejev evangelij bil prvotno pisano v aramejski. Lukov evangelij je posvečen ugledeemu poganu Teofilu. Izmed Pavlovih listov je eden za sebnega značaja, devet pa jih je naslovljenih na posamezne občine.

Iz novozakonskih knjig posnamemo kot zgodovinsko dejstvo, da se je v praksćanstvu izvršil notranji razvoj, ki je bil hkrati gonilna sila za nastanek teh knjig samih. Razlikujemo tu tri stopnje. Prva stopnja je krščanstvo jeruzalemske praobčine, druga stopnja je pavlinsko krščanstvo občin v helenističnem svetu, tretja pa joanejsko univerzalistično krščanstvo. Niso to tri medseboj si nasprotujoče oblike, marveč organska narast ene življenske klice. Vsem trem stopnjam so v različni popolnosti skupne štiri stvari. Prvič: Vera v enega Boga, v njegovo razodetje po Jezusu Kristusu, njegovem sinu, in odrešenje po Kristusu. Dalje: Praksćanstvo je imelo od prvih početkov svoje bogoslužje: evaristijo. Tretjič: Praksćanstvo pozna podeljevanje božje milosti po zunanjih znamenjih. Slednjič so krščanske občine v prvem stoletju hierarhično organizirane.

Veliko število krščanskih pisateljev je nekako od leta 140. naprej zastavilo péro, da so v apologetičnih spisih ali zavrčali abotne bajke, ki so bile razširjene med ljudskimi masami in so se verjele, ali da so v eksopejih cesarjem in oblastem dokazovali nedolžnost in lojalnost kristjanov, pa tudi njih popolno pravico do eksistence, ker hočejo očistiti spoznanje božje in dvigniti moralno življenje, ali da so v razpravah — diatribah — namenjenih paganskim izobražencem, dokazovali nesmiselnost mnogobojstva in utemeljevali monoteizem. Pri negativnem dokazovanju so se posluževali materiala, ki ga je paganska filozofija v zadnjih stoletjih sama podala proti politizmu. V pozitivnem razpravljanju so zavzeli različna stališča napram grški filozofiji. Eni so priznavali, da je prišla grška filozofija do dragocenih spoznav. ker je božji Logos deloval že prej, nego se je včlovečil v Kristusu; deloval v starih mislecih in pevcih, razsvetljeval Sokrata in Platona, in kar so ti nepopolno spoznali, je Logos razodel v krščanstvu, ki je najpopolnejša prava modrost. Ti so v sebi čutili potrebo s pomočjo filozofske spekulacije razbistriti pojem o Bogu ter z uporabo platonskega nauka o prajedah ter nauka o Logu ponazoriti krščansko vero v trojednega Boga, predvsem osvetliti odnos očeta do sina — Loga.

Nato omenja predavatelj posamezne spise cerkvenih očetov in apologetov: Klementa, rimskega škofa, antihijskega škofa Ignacija in smirnskega škofa Polikarpa, pisma in kolekcije listov Dionizija iz Aleksandrije, Origena, Dionizija iz Korinta in liste Ciprijana iz Kartage.

Dalje je predavatelj podrobno očital opasnost, ki je pretila pravemu krščanstvu s strani gnosticismu, heretičnega nauka o Kristusovem božanstvu, ki je izviral iz iranskega verstva. Gnostične sekto so bile literarno zelo agilne. Nso producirale le spisov o svojih posebnih naukih, marveč je iz teh izšla pretežna večina apokrifnih knjig, evangelijev, apostolskih dejanj, apostolskih listov in apokalips. Mnogi pisatelji pa so branili krščanstvo pred gnostičnimi zmotami, kakor Justin, Teofil, Meliton, Tertulijan, Hegezip in najvažnejši med njimi, Irenej ter njegov učenec Hippolit. Živahno literarno gibanje je nastalo zopet, ko so se za gnostiki pojavile zopet druge sekto, kakor montanisti in novacijanci.

Naravno je, da je prav zgodaj nastala liturgična in cerkvenopravna literatura. Najstarejši opis te vrste je tako zvano »Učenje dvajsetih apolov« iz zadnjih decenijev prvega stoletja. Manj pa je ta doba producirala historično literaturo, ker se je historična refleksija vzbudila šele pozneje, ko je krščanstvo doseglo enakopravnost v rimskem imperiju.

Za uporabo pesniških oblik je bilo predvsem troje povodov: potrebni so bili nagrobni epitafi, liturgične pesnitve in pesmi didaktične vsebine. Večna epitafov v vezani besedi, ki so nam ohranjeni, spada v dobo po Konstantinu, iz prvih treh stoletij sta znana samo dva.

Gotovo je, da so kristjani od prvih časov rabili pri liturgiji himne, ki pa navadno niso bili metrično sestavljeni, marveč zloženi v nevezani besedi s paralelizmi misli in stavkov po zgledu starozakonskih psalmov, treh spevov v začetku Lukovega evangelija in helenističnih religioznih pesnitve. Taki primeri se nahajajo že v Pavlovih listih Efežanom in 1. Timoteju in Apokalipsi, 0. Plinij mlajši omenja v svojem listu, ko vprašuje cesarja Trajana, kako naj postopa z obtoženimi kristjani, da je dognal, da se kristjani sestajajo ob določenih dneh in pejejo himne Kristusu kot Bogu. Kake so bile te himne, ne vemo. Najbrže kake aklamacije Kristusu v pozdrav, ki jih je govoril eden, na katere je ljudstvo odgovarjalo z refrenom ali invokacijami, morda s »kirije elej-soma«. Klement Aleksandrijski sklepa svojo prej omenjeno knjigo Pedagog s himnom Kristusu Odršeniku v zelo svobodnem metru. Metod iz

Olimpa je na koncu svojega dialoga o devištvu postavil himno o Kristusu in cerkvi, ki ima stvarno paralelo v partenijah starogrških lirikov, formalno pa pomeni prehod od vpoštevanja kvantitete k pesnitvam v prostem ritmu. Zdi se, da se je v prvih stoletjih religiozna poezija najbolj razvila v Egiptu, kar je vsled Aleksandrijskega literarnega vpliva lahko umljivo.

Didaktično pesništvo, pripovedno-didaktično ali didaktično v ožjem pomenu, ki je v poznejši dobi, zlasti na zapadu, doseglo precejšnje višino, se pred Konstantinom menda ni pojavilo, razen če je latinski pesnik Comodijan živel res v tretjem stoletju. To pa ni izvestno.

RAZDELITEV NAGRAD.

Po predavanju, ki je razodevalo globokega poznavalca in samostojnega preiskovalca, je sledila razdelitev svetosavskih nagrad in sicer so dobili po 500, 700 in 800 Din:

a) na filozofski fakulteti:

za temo: »Anton Linhart in njegov literarno-historičen pomen« g. Alfonz Gspan (geslo: »Ob stosedemdesetletnici«);

za temo: »Kolonizacija briksenških in brižinskih škofov na Slovenskem ter njen učinek na krajevno jezikoslovje« g. Bogomir Pregelj (geslo: »Porthos«).

b) Na juridični fakulteti:

Za temo: »Splošni vidiki o pravni zakonodaji zaščite delavcev« g. Jože Mihelak (geslo: »Minimalna mezda«);

za temo: »Notranji ustroj avtonomnih občin vzhodne Istre« g. Ciril Mikuš;

za temo: »Pravice in dokumenti cerkvenih patronov v Sloveniji« g. Tone Zupančič.

c) Na tehnični fakulteti:

Za temo: »Analiza stacionarnega gibanja vode« g. Anton Kuhelj.

d) Na teološki fakulteti:

Za temo: »Življenje v malozijski škofski občini« g. Jakob Kolarič;

za temo: »Liberijev problem« g. Janez Hladnik;

za temo: »Nauk Tomaža Akvina« g. Ivan Martelanc.

Vsem odlikovancem je g. rektor izrekel svoje čestitke, nato pa izrazil hvaležnost Nj. Vel. kralju, ki je omogočil s svojim darilom te nagrade. »Pozval je navzoče, naj vzklignejo njemu na čast trikrat »Živel!«, čemur se je vsa dvorana navdušeno odzvala.

Nato je akademski pevski zbor zapel državno himno. — Krasno uspelo proslavo je zaključil g. rektor ob pol eni.

Tihotapstvo na meji.

Obmejni tihotapci se večinoma rekrutirajo iz Maribora. Ker so zelo previdni in zvičajni, jim je težko priti na sled. Te dni je padla v roke finančnim organom tihotapska družba iz Maribora, ki je dolgo časa prenašala preko meje saharia, cigaretni papir itd. Dne 11. t. m. je v št. lju ustavila obmejna finančna straža 4 osebe, ki so se skušale prekrasti preko meje! Dva moška tihotapa sta pobegnila, streljajoča na stražnike s samokresli, dočim se je posrežilo dve ženski prijeli. Noslili sta saharin. Alojzija S. in Julijana R., doma iz Maribora sta nato izdali še svoja tovariša, ki sta bila te dni aretirana.

Utopljenec.

V torek, dne 25. t. m., so našli blizu Reke pri Lipoglavu v malem potočku pod mlinom moško truplo. Spoznali so, da je ponesrečenec mali posestnik Josip Štrubelj, po dom. Starec iz Stare vasi. Umrl je šel v ponedeljek k sestri v D. M. v Polju klat prašiče. Nazaj grede je tožil svoji spremljajoči ga nečakinje, da mu je slabo, zavil je k Ipavcu na požirek žganja, da mu odleže, nagovoril se pri Rekarju žagarja drv in šel dalje proti domu. Kmalu za njim je šel mesarjev sin iz Dobrunj po opravljen. V potočku je zagledal mrtveca in obvestil Rekarjeve in druge o nesreči. Vsak po-

skus, oživeti ga, je bil zastoj. Ponesrečenec je pustil klobuk in cekar na poti, sam pa se je nagnil pit iz potočka, da bi mu kaj odleglo. V slabosti pa je utonil. Pokojnik je bil zelo marljiv gospodar, kateremu je predlanskim vse pogorelo, a je vse znova krasno uredil. Pri ljudeh je bil zelo priljubljen, zalo vsa župnija žaluje za njim. Mir njegovi duši!

Zastrupljen volk.

Gozdar Tomashek v Kočevju je bil opazil volka v gozdu v trenutku, ko je tgal srno. Ustrelil je, pa je zgrešil, volk je pa srečno odnesel pete, pustivši svoj plen. Tomashek je zastrupil srno in verno hodil vsak dan gledat, če bo volk nasedel. Toda volk je hodil blizu kakor mačka okoli vrele kaše; končno ga je le premotilo, po 14 dnevih, zgrabil srno in jo požrl. Naslednji dan ga je gosp. Tomashek našel ne daleč od mesta, kjer je bila srna, mrtvega. Volk je bil dolgo časa razstavljen pri g. Strausu, kjer so ga tudi fotografirali.

V bolnici aretiran.

V mariborski bolnici se je zdravil neki Alojzij Grile, katerega zasedlje sodbeni stol v Zagrebu radi tatvine. Mariborska policija je doznala za Grilec ter ga je, ko bi moral ozdravljen zapustiti bolnico, aretirala in izročila zagrebškemu sodišču.

Slovenci v Italiji

Koliko slovenskih učiteljev je še na Primorskem.

Čiščenje med slovenskimi in hrvaškimi učitelji še ni končano. Minister Fedele pripravlja sedaj nov zakon, ki bo omogočil prosvetnemu ministru, da prestavi učitelja tudi izpod enega območja šolskega skrbnika (deželnega nadzornika) v drugo. Po sedanjih šolski uredbi minister ne more premestiti slovenskega učitelja s Primorskega v Italijo, ker bi ga sicer moral premestiti v drugo območje šolskega skrbnika. Primorsko tvori v šolski upravi celoto zase, ki jo upravlja šolski nadzornik v Trstu. Jasno je, da pripravlja g. Fedele novi splošni zakon le zato, da bo udaril še enkrat po slovenskem učitelstvu, da razprši še to malo slovenskih učnih moči po vsej Italiji.

Ministru Fedeleju preostaja le še prav malo dela. Na Primorskem je danes le še 360 slovenskih in hrvaških učiteljev. Hrvate lahko prešteješ na prste. Ko so Italijani zasedli Primorje, je tu počevalo 800 slovenskih učiteljev! Gospodu Gentileju gre seveda tudi velika zasluga za to čiščenje. Saj je ravno prvi pričel sistematsko preganjati in odpuščati slovenske učitelje, on je tudi zatrl slovensko šolo. Fedele mu le slepo sledi; originalnega ne more ničesar iztakniti, ker idejno niti zdaleka ne dosega svojega prednika.

Gosp. Fedele je pred nekaj meseci uvedel odpustno postopanje proti 43 slovenskim učiteljem. Vsakemu je poslal poseben dekret, ki ugotavlja, »da se je učitelj postavil v nasprotje s splošnimi smernicami fašistske vlade«. Vsi učitelji so vložili rekurz in dokazali, da nima minister ugotovitev nikake podlage. Minister rekurze ni upošteval in do sedaj je prejelo že 20 učiteljev dekret o definitivnem odpustu iz službe. Učitelji so morali po vročitvi dekreta takoj zapustiti šolo. Za svoje življenje, ki so ga darovali šoli, dobijo malenkostno odpravnino.

Tako ostane še 360 slovenskih učiteljev na Primorskem; morda še za to leto, drugo leto »se pojdejo učiti italijanščino« v Italijo... Kako lepo to zveni, posebno pred svetom! Kako minister samo skrbi, da se slovenski učitelji poceni naučijo italijanskega jezika. Pošilja jih v srce Italije, odkoder jih ne bo več...

Žalostne razmere v reški škofiji.

O tej zadevi smo nedavno napisali članek, kateremu nimamo ničesar dodajati. Navajamo pa danes več konkretnih slučajev.

Na Reki ni danes niti enega slovenskega duhovnika. Hrvatsko župnijo, ki jo je upravljal č. g.

F. W. Foerster:

Dvoboj in samomor.

Neki polkovnik je vzel desetletno hčerko svojega v vojni padlega tovariša za svojo. Ko je delica odrasla, je postala tako ljubka in prijetna, da se je postarni polkovnik zaljubil vanjo. Ne da bi bil prej preizkusil njeno srce in ji dal priložnost, da bi sama preudarila svoje občutke zanj, jo je prosil njene roke. Ona ga je ljubila kakor očeta in mu bila hvaležna — zato je privlečila v zakon z njim.

Čez nekaj let se je pa ona strasno zaljubila v nekga drugega, izpozabila se je in je postala zapeljivka in zapeljanka. Po raznih nesrečnih slučajih je prišla v prav nizkotno in sprotno odvisnost od svojih poslov, ki so bili priča njene pregrehe. Tedaj ji pravi nekoga večera njen mož: »Preslar sem zate; bojim se, da bo prišel nekoč nekdo in mi ukradel tvoje srce. Umrl bi, če bi me ti zapustila!« Vsa prevzeta mu odvrne ona: »Jaz bi pa tudi rajši umrla, kakor šla h komu drugemu.« Te besede niso bile hinavske, zakaj prav odkritosrčno jih je izgovorila, ker je prav tedaj sploščila, da se bo v kopalnici zastrupila. In že je hotela zavřiti smrtonosni prašek, ko se je nenadoma spomnila svojega očeta, ki je predl sredi njihovega granatnega meteža na čelu svojega polka med sovražne vrste. In kakor blisk se ji je posvetilo, da ni samomor nič drugega, kakor če kdo strahopetno zbeži, in je taka strahopetnost nevredna človeka, Za

človeka je vse bolj častno, če si naloži težko usodo na pleča in zadosti za svoj greh, dasi se zdi, da ni takega zadoščenja. Sitni razgovor in marno priznanje bo težka pot zadoščenja. Pa se je spet spomnila, da se ni hotela zastrupiti zato, ker bi se bala svoje sramote, marveč zato, ker bi utegnili bridko razočaranje umoriti njenega moža, od katerega je prejela same dobrote. Ko je tako razmišljala, je v drugič posegla po strupenem prašku. Pa ji je spet prišlo v dušo, da sledi iz vsega tega to, da ne sme radi slabosti ničesar prikrivati staremu vojaku, ki je svoje življenje priklenil na njeno. Da mora tudi on junaško pogledati v oči resničnosti, in čutila je, da je ona in njena usoda njegova last, zato da zadobi on moč, ra sodnosti in ljubezni. Prav tedaj, ko je jasno spoznala, kako zelo se je pregrešila spriči svojega moža, je tudi razumela najglobljo skrivnost zakona, zadnje globino odgovornosti moža in žene, ki jo imata drug do drugega in sta tudi odgovorna za pregrehe drug drugega. Pa je zagnala strup v vodo in jo spustila, da je odtekla; koj je odšla k svojemu možu, da mu vse razodene. Povedala mu je pa svojo zgodbu v obliki romana s takim zaključkom, da se je dotična žena zastrupila, njen mož pa, ki je pozneje vse zvedel, je ubil v dvoboju svojega tekmeča in se potem še sam umoril. Če se mu zdi to prav? — ga je vprašala na koncu.

On ji je odvrnil: »Pošteni ljudje ne morejo ravnati drugače. Za barabe, seveda, je stvar drugačna. Kolikor se kdo ceni, tako tudi

delat!« Za trenutek je ona vsa vztrepetala, pa se je spet zavedla, ker je stala že dobre pol ure na trdnih tleh, ko se je bila namreč borila s truplom, je v kratkih minutah zelo napredovala; Iznebila se je bila polovičarskega in samo zunanje naziranja o pomenu časti in junaštva in se oprijela junaštva višje vrste. Zato je odločno odgovorila: »Prav gotovo je mogoče rešiti to zadevo tudi drugače — in sicer na dva načina: Tako, kakor jo rešujejo hrabri ljudje, in tako, kakor jo rešujejo strahopetci. Ona rešitev, ki jo zagovarjaš ti, spada k strahopetcem!« — »Kako misliš to?« pravi on in povame: »Gotovo so v življenju take prilike, ko mora človek na vsak način oditi. Ne vem, kaj bi se mi bolj studijo kot to, da hoče človek na vsak način obviseti na življenjski nitki!« — »Res?« pravi ona, »kaj takega zasluži vse zaničevanje. Človek pa more živeti tudi tako, da popravi v sebi in krog sebe vse tisto, kar je zgrešil. In slednjič more živeti tudi še zato, ker občuti, da je veliko laže odnesti pete, če grozi pogin, kakor pa dovršiti visoko šolo ponižanja in poniževanja, dokler se junaško ne prerine iz te šole in je spet sam svoj gospodar in gospodar svojega življenja.« — »Že,« povzame on, »za lepo te prošim, kako si pa to misliš?« Ona vendar ne more v nobeno družbo več — in mož tudi net! Skupaj pa tudi ne moreta živeti več, če se je zgodilo kaj takega!« — Ona na to: »Prav, prav, res je tako. Tudi jaz sovražim tisto lahkomiselno vdanost iz vse duše. Gotovo je neka čast tu, neko zadoščenje. Žena je zaigrala svojo srečo,

izginiti mora, a zakaj bi morala izginiti s samomorom? Čim huje občuti svoj greh, tem bolj mora hrepeneti po tem, da se očisti že na tem svetu! Saj je svet tako velik! Zakaj se ne bi kje v tujih krajih posvetila težki in požrtvovalni službi bolniške streljanice? In mož — kaj se mora sesuti? Ali ne veleva čast moža, da prevzame svojo usodo nase in da odide — kakor njegova žena — v tihoto in mir in da zadosti navzlic svoji nedolžnosti tudi on za greh žene in se tako razvija iz zunanega v notranje življenje? Ali ni ta misel, da sta združena na ta način dva človeka v Bogu in živita drug za drugega navzlic temu, da ju je razdelila tako strašna tragika, ali ni ta misel tako vzvišena in polna tolažbe?« — To je govorila tako strasno in s takim čudnim izrazom v očeh, da se je stari vojak nenadoma zavedel, vse spoznal in se z grozjo zazri vanjo. Tedaj se je ona zgrudila pred njim, mu objela kolena, se z dolgim pogledom zazrla v njegove oči in vzklila: »Jaz, jaz sem tista žena, odpusti mi — še nočoj pojdem odhod!«

On ji je položil roki na glavo in obedel, kakor bi ga zdelo kap. Nepremično je strmel v daljo. Ves ta razdor in obenem ves ta val samih novih in iskrenih misli o grehu in zadoščenju je šlo izpočetka nemo mimo njega; preslab je bil, da bi razumel. Kakor okamenel je sedel dalje, ko se je ona nežno odločila od njega. Čez uro je slišal, kako so škrtale njene stopinje po pesku na vrtu. Planil je pokonci, da bi jo priklinal. Pa se je spomnil,

Dnevne novice

Kukaljančič, je škof razdelil med druge župnije, ne da bi prej sploh informiral hrvatskega župnika o tej nameri. Župnik se je nenadoma znašel pred rezidenco in danes hodil v naši državi od kraja v kraj in nadomestuje druge duhovnike. Na Reki pa živi še upokojeni župnik Defar Sime, ki ga ljudje dobro poznajo; na dom ga hodijo klicati, da bi v hrvatskem jeziku opravil verske dolžnosti. Škofu ni to prav in v zadnjem času dela na to, da bi ga spravil z Reke. — Neki Slovenec iz Bele Krajine si je kot bogoslovec izvolil reško škofijo, da bi v tej škofiji, ki nima danes niti enega bogoslovca, tem več koristil katoliški stvari. Škof ga je postavil za prefekta v svojo novo gimnazijo. Hrvatske in slovenske lante je skušal prefekt vzgajati v njihovem materinskem jeziku. Radi tega ga je škof takoj odslovil. V tem internatu poučujejo duhovniki globoko iz Italije, ki ne razumejo niti besedice hrvaščine. Gojenci so seveda večinoma Hrvati in Slovenci; staršev se je radi tega polotilo veliko vznemirjenje in prihodnje leto bo zavod seveda stal prazen. Poslovati je prišel to šolsko leto. Da so bili imenovani v stolni kapitelj samo Italijani, je znano.

Ko je škof povisil Opatijo v lastno župnijo in jo odcepil od one v Voloskem, je imenoval za župnika Italijana, ki ne zna hrvatskega jezika. K župniku v Voloskem ga je pripeljal, da ga predstavi, škofov tajnik. Ko je župnik vprašal svojega tovariša, ali je že mislil na to, da bodo njegovi verniki po večini Hrvati, ga je škofov tajnik osorno zavrnil: »Bisogna finisa con questo croatismo (Trebja je že končati s tem hrvatstvom!)« Tajnik je tudi iz Italije.

V Bršću se je vršil sv. misijon; vse pridige so bile v hrvatskem jeziku. Na zaključni govor pa je škof poslal nekega italijanskega duhovnika, ki je s svojo italijansko pridigo vse pokvaril. Ljudje so odhajali iz cerkve.

Ali je kaj čudnega, spričo takih razmer, da je nastal med ljudstvom velik odpor proti sedanjemu škofu, Med veliki vlada prepričanje, da je položaj škofa Saina nevzdržen. Ko je monsignor Bartolomasi uvidel, da vsled nepoznanja razmer na Tržaškem ne more delovati, kakor je bila njegova dolžnost, se je odpovedal. Lahko bi še dodejali, da je škof Sain nedavno predstavnika hrvatskih katolčanov na Reki, ki ga je prosil, naj se na Reki spet uvede hrvatska služba božja, odpravil, češ »ubogajte, ubogati je lepa čednost!« Vendar se omejimo bolj na gori navedene slučaje, glede katerih smo mnenja, da bi škof tudi napram prefektu lahko branil stališče cerkve.

Razbrzdanost med šolsko mladino v Istri. Iz Trsta smo prejeli naslednje vrstice, ki pritožijo o naravnost obupnem propadanju šolske mladine. To so pač sadovi raznih školskih reform na Primorskem in preganjanje našega učiteljstva: Deca je pri nas tako razbrzdana, da starši kar obupavajo nad njo. Sami ne vedo, kako naj naučijo mladino ubogljivosti in spoštovanju njih samih in drugih predstojnikov. Starši, ki ves dan delajo v vinogradu ali na polju, nimajo časa in potrpljenja, da bi sami vzgajali otroke. Pošiljajo jih v šolo. A kaj naj počne učitelj ali navadno kaka mlada učiteljica, ki je prišla iz mesta ali tam doli iz Kalabrije in se z otrokom ne more sporazumeti? Odkod naj vzame potrebno avtoriteto? Z golim strahovanjem ni mogoče ničesar opraviti. Rezultat je vedno ta-le: Ali se otrok prične domov ali prišumeje. V prvem slučaju se otrok tresne pred učiteljem in šolo obsovaži, v drugem pa si iz učitelja dela norea. V Istri naj bi prišel pogledat Fedele svoje delo! In kaj naj stori duhovnik? Katero fare so danes pri nas sploh še tako srečne, da imajo hrvatskega duhovnika? Ure in ure moramo hoditi, da pridemo do duhovnika, ki bi nas razumel. A ko pride duhovnik v šolo, morda enkrat na teden, kaj naj učil otroke? Katakizma sploh ne more rabiti, otroci ne znajo hrvatskega čitati; ali naj prične z abecedo? Kako naj jim razloži skrivnosti sv. vere, ko otroci ne razlikujejo pojmov? Kako naj otroke pripravi do tega, da se bodo v cerkvi spodobno vedli, ko nima mladina več spoštovanja niti pred vidnimi predstojniki? In ravno v cerkvi se danes kaže v vsej goloti razlika med današnjo in nekdanjo mladino. Starši s pomilovanjem zrejo na svojo dečo okoli oltarja. Res je, da bi morali tudi starši sami nekoliko skrbeti za svojo dečo. A težko jih je do tega pripraviti, ker so pač še danes navajeni prepustiti vzgojo otrok učitelju in duhovniku; družinske navade kmet pač nerad menja.

★ **Župane po vsej Sloveniji opozarjamo na uradno popravilo volivnih imenikov in sicer za občino in za narodno skupščino. Skrbite, da bodo imeniki v redu. Na stotine glasov nam gre v izgubo radi nemarnosti nekaterih občinskih uradov. Somišljenike SLS pa prosimo, naj naše župane in druge občinske funkcionarje opozore na važnost imenikov. Letos bodo občinske volitve skoro v vseh občinah na Slovenskem.**

★ **Smrtna kosa.** V Skofji Loki je dne 27. t. m. v starosti 74 let umrl g. Andrej Jamnik, posestnik, klobučar in trgovec. Pogreb bo v soboto ob pol 5 popoldne. — V Hrastniku je 26. t. m. umrl g. Viktor Birtič, mesar. Pokopali ga bodo danes popoldne ob 2. Blag jima spomin!

★ **H krizi naših gledališč.** Uprave centralnih gledališč v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani so prejele od umetniškega oddelka prosvetnega ministrstva sledečo rešitev: »Z načrtom novega proračuna za l. 1927-28 so izvršene znatne štednje v vseh proračunih državnih uprav, zato so reducirane tudi vsote, določene za izdatke centralnih državnih gledališč. Ker stopi novi proračun v veljavo 1. aprila t. l., je neobhodno potrebno, da se izvrši do konca marca redukcija osebja in restrikcija v prvi vrsti honorarja in gotovih dodatkov, da bi se v novo proračunsko leto stopilo s popolnoma uravnoteženimi financami. Potrebno je naglašati, da je v današnjih prilikah, v splošni težnji za štednjo, izključna mogočnost vsakršnih naknadnih in izrednih kreditov in da je treba računati samo s krediti, ki so odobreni v proračunu. Radi tega se opozarja uprava, da čimprej prične v smislu instrukcij, sprejetih v umetniškem oddelku in na poslednji konferenci upravnikov centralnih gledališč, z urejevanjem finančnih odnosov z ozirom na sredstva, katera daje novi proračun za l. 1927-28, in da do 1. aprila t. l. izdela in uvede tak sistem financiranja, da ne bodo izdatki v nobenem slučaju presežali kreditov, odobrenih v proračunu. Z reševanjem tega vprašanja, baš v korist gledališča, se mora energično in konkretno pričiti, ker ne bodo v trenutku, ko novi g. minister financ najodločnoje zahteva zmanjšanje splošnega državnega proračuna za l. 1927-28 še za 700.000.000 Din, od katere vsote odpade na proračun prosvetnega ministrstva šesti del, lamentacije, shodi in apeli, motivirani z bolj osebnimi interesi, niti najmanj pomagali. Izvršitev te naredbe se bo najstrožje kontrolirala. Po naredbi prosvetnega ministra za načelnika umetniškega oddelka Mir. D. Dimović l. r.« — Toliko javnosti v obvestilo!

★ **Novo imenovanje pri poštni hranilnici.** Za pomočnika generalnega direktorja poštne hranilnice v Belgradu je imenovan glavni inšpektor poštne hranilnice v Belgradu g. Andrija Kovačević, ki je Ljubljancem že znan, ko je vodil senzacionalno preiskavo v decembru pri podružnici poštne hranilnice v Ljubljani

★ **Komisija za poštne strokovne izpite pri poštнем ministru.** Za tekoče leto je v poštнем ministru imenovana nova komisija za poštne strokovne izpite. Komisija šteje 16 članov, izmed katerih so sledeči Slovenci: Načelnik inž. Marij Osana, šef oddelka Ernest Lavrenčič, šef oddelka Josip Lavrič, višji kontrolor dr. Franjo Rapotec in sekretar Nikola Pavlič.

★ **Komisija za kvalifikacijo poštних uradnikov.** Pri poštнем ministru je za l. 1927. sestavljena nova kvalifikacijska komisija. Člani komisije so: generalni direktor Stjepan Gjorgjevič in načelniki: inž. Marij Osana (Slovenec), dr. Dragutin Frank in Nikola Vučević.

★ **Popravi. Kozje:** Izid volitev v nedeljo 23. jan. je bil na tukajšnjem volišču pra-

vilno sledeči: SLS 132, SKS 58, SDS 27, Soc. (Kristan.) 1, Soc. (Bernot.) 5. — Čadram: SKS je pri nas dobila samo 1 glas in ne 7, kakor je bilo pomotoma poročano.

★ **Zanimanje za hmeljarstvo v Slov. goricah.** Zanimanje za hmeljarstvo je začelo rasti po Slov. goricah, ki so po klimi in legi zelo prikladne za saditev hmelja. Radi gospodarske okrepitve in razmotrivanja v hmeljarskem vprašanju bo prišel k Sv. Lenartu v Slov. goricah v nedeljo 6. febr. hmeljarski strokovnjak, ki bo razlagal hmeljarska vprašanja v posojilničnih prostorih po rani službi božji. Kdor se zanima za to stroko, naj pride poslušat.

★ **Smrtna kosa.** Dne 26. t. m. je preminul v Kočevju veleugledni trgovec in hišni posestnik g. Franc Lay v starosti 69 let. Bil je veren mož in zvest somišljenik SLS. Zapušča 5 odraslih otrok in soprogo. Naj v miru počiva!

★ **Poročila sta se dne 26. jan. na Brezjah g. Boris Grad, šol. upravitelj v Gaberju, z gđ. Betty Stalowsky, učiteljico na Dovžu pri Stopičah. Obilo sreče!**

★ **Zakaj tako?** Do zdaj je žel. direkcija v Ljubljani razpisovala dobavo lesa za železnico v svojem delokrogu z določitvijo franko nakladalna postaja. Sedaj pa naenkrat določa, da se morajo vsi oferti glasiti na: franko Ljubljana. Kaj pa mi Štajerci? Ali naj svoj les v Dravo mečemo? Ali ni veliko bolj gospodarsko, da se vršijo dobave po dosedanjem načinu?

★ **Kaj je z novo župnijo Cezanjecvi?** Za ustanovitev nove župnije Cezanjecvi pri Ljutomeru so vse predpriprave, ki jih sicer država in cerkvena oblast zahteva, izvršene. A vendar ni rešitve. Ako se hoče ta zadeva, posebno zidanje, takoj spomladi pričiti, se mora že zdaj pripraviti. Ne vemo, kaj je vzrok, da se ta zadeva končno ne uredi. Morda bo ta javen poziv zadevo pospešil.

★ **Predavanje v Rušah.** V nedeljo, dne 30. t. m. se vrši ob 3 popoldne v Rušah predavanje o potovanju na Sinaj. Predaval bo g. prof. dr. Jehart. Predavanje spremljajo skioptične slike, nad 50 po številu. Vsak, kdor le more, naj se udeleži tega predavanja!

★ **Umrl je 26. t. m. pri Sv. Trojici v Slov. goricah občežnani Ferd. Golob, trgovec, svojčas dolgoletni župan in poštär.**

★ **V Zahvali Debeljak je bilo v sredinem »Slovencu« ime Jelica pomotoma natisnjeno z Jerica. Bodi ta neljuba pomota tem potom popravljena.**

★ **»Zastrupljenje« pravoslavnega župnika.** Na Visu v Dalmaciji je v zadnjih par letih prestopilo v pravoslavlje nekaj kmetov. Zapeljali so jih, ker so jim obljubljali, da bodo na ta način lažje dobili v dar zemljo, ki jo obdelujejo. Seveda so vsi ti, rojeni pravi »Harvati« (domači dalmatinski izraz), z vero premenili tudi svojo narodnost. Postali so Srbi in prestopili v »narodno« (srbsko) radikalno stranko. (Glej članek: »Mala Srbija« v belgrijskem listu »Vreme« z dne 24. novembra 1926.) To je »klerikalizem«, ki izrablja pravoslavno vero in cerkev, da po njih privede človeka v drugo narodnost in v gotovo srbsko stranko. Seveda so za malo številce novih »pravoslavnih« takoj poskrbeli za cerkev in za paroha (župnika). Da »spreobrnenje« utrdi v pravoslavlju, je često prihajal paroh Urukalo iz Splita in jim kot nekaj pooblaščenec onih, ki danes vedre in oblačijo, obetal zlate gradove, zemljo, podpore, žveplo itd. S pomočjo Kola srbskih sester so brezplačno oddali v neki zavod dve deklici, ki sta pa morali prej prestopiti v pravoslavlje. Drug slučaj: Neki revež je dobil občinsko službo šele potem, ko je stopil v pravoslavlje.

Tako se vera zlorablja v kupcijske svrhe. Zgodilo se je pa še tole: Na katoliški božični dan so paroh Urukalo in še dva druga prišli v gostilno »Tomic« na večerjo. Popili so dva litra viskega vina, kar na sebi ni veliko, toda more škoditi tudi domačinom, ki so tega vina vajeni, kajti vsika kapljica ima več kot 16 stopinj alkohola. Ko so prišli iz gostilne, so seveda izbruhali večerjo in vino. Poznavalec viskega vina so dobro vedeli, da jih je enostavno vino prevarilo. Toda razglasilo se je, da so Višani hoteli zastrupiti paroha Urukala, četudi so tudi drugi ljudje pili isto vino brez posledic. Nastopilo je sodišče, zaplenilo vino in drugo in vse poslalo v Split, da se kemično preišče. Čuje se, da znanost v Splitu ni našla ničesar in da se je vse poslalo na višjo inštanco v Zagreb, pa do danes ni rešitve. Ako je sumnja opravičena, zakaj ne zapro gostilničarja? Ako je pa znanost dokazala, da je le presneto visko vino prevarilo paroha Urukala in njegova tovariša, naj se to čimprej objavi, ker dober glas Visa in poštenost viskih katolčanov ne more dopustiti, da stvar naspi!

★ **Nakup nepremičnin v pasu 50 km od državne meje in obale po tujih državljanih.** Po čl. 48 o proračunskih dvanajstih za mesec julij, avgust in september 1923, »Ur. L.« z dne 14. julija 1923, štev. 235-65 mora vsak nakup kakršnihkoli nepremičnin, ležečih v ozemlju naše države, v razdalji 50 km od njene meje po državljanih tujih držav odobriti minister za vojno in mornarico ter minister notranjih del. Ta odobritev je predpogoj za veljavnost kupne pogodbe ter vpisa lastninske pravice v zemljiški knjigi. Ker si v nekem konkretnem slučaju stranka ni izposlovala potrebne odobritve od obeh ministrstev, je okrožno sodišče vpis v zemljiško knjigo razveljavilo.

★ **Volivne spise so ukradli na Korčuli.** »Neznani« zlikovci — tako pravi poročilo — so vdrli v mestno posvečovalnico in odnesli vse spise. Volivni odbor še ni bil točno ugotovil, kdo je izvoljen. Policija seveda zlikovce zasleduje. Našla jih pa še ni.

★ **Splitška luka se mora preurediti,** razširiti in nanovo zgraditi, da bo zadostovala za novo veliki promet za našo državo. V ta namen se sklicuje za prihodnje dni posebna konferenca strokovnjakov.

★ **Novi Sad hoče postati sedež oblasne skupščine.** Veliki župan uraduje v Somboru in seveda hoče imeti tam tudi oblasno skupščino. Novoizvoljeni člani skupščine pa pravijo, da v Somboru ne gredo. Če se ne pogode, skupščina ne bo delala.

★ **Prvega oblasnega poslanca je dal aretirati okrajni glavar v Kladnju v Bosni.** Poslanec se piše Avdag Hafić in je član Spahove skupine. Zaprlji so ga radi nekega prestopka iz leta 1925, radi katerega je bil že dvakrat oproščen.

★ **Očetovo ime bodo lahko dobili v bodoče nezakonski otroci.** Nezakonske matere bodo morale vložiti tozadevne prošnje in jih nasloviti na vladarja. Tako je sklenilo kasacijsko sodišče.

★ **Zveza mest v SHS bo imela v nedeljo 30. januarja v zagrebški mestni posvečovalnici prvi sestanek vseh mestnih županov (in komisarjev!).** Razpravljali bodo o pravih zvezah. Sedež zveze bo v Zagrebu, ki bo priredil za ta prvi sestanek večje svečanosti.

★ **Popust na železnicah.** Tudi letos je ministrstvo za promet odredilo 50 odstotni popust na dalmatinskih železnicah za vse tiste, ki bodo 14 dni prebili na našem Jadranu.

★ **Zadnji dnevi meseca potekajo.** Skrbna gospodinja razmišlja, kaj mora za kuhinjo kupiti pri svojem trgovcu. Pri tem naj pač ne pozabi na Ziko, kajti otroci jo pijejo radi ter je ne morejo več pogrešati.

★ **Elektrotehniško podjetje sprejme absolventa strokovne šole za elektrotehniko.** Naslov se izve v upravi pod št. 571.

da ni vedel, kaj bi ji rekel in s kakšno pravico bi ji zastavil pot. Čutil je, da se tu prav tako neizprosno izvršuje neka železna usoda, kakor se sicer ob takih prilikah vrši streljanje. Za trenutek se je pogreznil v svet svojih nazorov, v njem je vzplamtela želja po maščevanju, da bi zgrabil samokres in pozval tekmece. Pa so ga bile preveč prevzele besede njegove žene. Odklonil je staro naziranje, ni se mogel upirati novemu in večjemu junaštvu, ki mu je v njegovem duhu ona vse priznala in vzela posledice svojega greha nase. Sedel je za mizo, napisal onemu človeku prav nakratko, kako je vse zvedel in kaj se je zgodilo in zakaj ne more smatrati stari način zadoščenja za pristno zadoščenje. Sklenil je: »Zelim, da živite še dalje. Tudi jaz bom še živel, da vse popravim. Vaša krivda mi je odprla oči za krivdo, ki sem jo tudi jaz zagrešil. Bog nam vsem skupaj pomagaj!«

Potem se je začel pripravljati za na pot. Tedaj se je zavedel popolne opreme svojih sob, krasote pozlačenih zrcal in lestencev, razkošja perila in toaletnih mizic, dragocenosti preprog, razkošja kopalnice — in dejal si je: »Kakšno nasprotje je v vsem tem spričo neboljenega človeka! Koliko je tu prevzetnosti, koliko laži, koliko neokusnosti! Ker — ah, kaj je človek, kaj je človek, kaj, kaj!«

Šest let sta delovala vsak zase in daleč drug od drugega in sta pomagala ljudem, ki so hudo trpeli. Ona je stregla bolnikom, on jim je pomagal drugače, jim bral in bil upravnik. Pa je zbolel — in poklical je svojo nek-

danjo družico k sebi. Stregla mu je — in umrl je v njeni oskrbi.

Ona je do dna spoznala svoj greh in odkritosrčno zadostila zanj in se za vedno oprstila same sebe iz prejšnjih let. Dozorela je v poslednje skrivnosti človeškega očiščenja: močila je noge Zveličarja s svojimi solzami in jih mazila s svojim oljem. Namesto da bi bila brez misli in strahopetno ugasnila svoje življenje in potegnila neočiščeno življenje nekoga drugega s seboj v smrt, je rajši ugasnila svoj greh in pokazala tujemu grehu na pot sprave in spreobrnenja. Bila je kakor Marija Magdalena pod križem.

Aspirinove tablete
'Bayer'

se mnogokrat ponarejajo. Da se obvarujete pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoj "Bayer" (ploščnati kartoni s 6 ali 20 tabletami) s modro-belo-rdečo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge zavoje.

Dr. R. G.:

Kotnikov oče.

(Skromen spomenik na grob slovenskemu katoliškemu kmetu.)

Kjer med Guštanjem in Dravogradom zavije Meža proti severu, se ozka dolina toliko razširi, da pusti prostor prijaznemu selišču z lepim imenom Dobrije. Tu je na Župančevem posestvu kmetoval od leta 1882 Dominik Kotnik, znan in čislán daleč čez ozke meje mežiške doline. V 79. letu ga je poklical Bog dne 24. novembra 1926. Kotnikov oče je bil karakterističen zastopnik tistega našega plemstva, katerega odlikuje globoka, resna vernost, ljubezen do slovenskega ljudstva in njegove grude in pa skalnatotrdna značajnost.

Tri vzorne lastnosti osvetljujejo dolgo življenje Kotnikovega očeta. Opisem jih na kratko z namenom, da bi našle mnogo posnemalcev med našim kmetstvom prebivalstvom.

1. Razumevanje za skupne potrebe ljudstva. Ozkosrčne sebičnosti, ki gleda le na lastno korist, ni poznal. Dobro se je zavedal, da se bo tudi njemu kot kmetu le tedaj dobro godilo, ako se zboljša stanje kmetškega gospodarstva sploh. Zato mu je bilo kmetško združništvo srčna zadeva in glavna skrb. Leta 1888 je pomagal ustanoviti hranilnico in posojilnico v Dravogradu. Bil je njen načelnik od početka do svoje smrti in le zadnja bolezen ga je zadržala, da ni hodil vsak teden enkrat, na tudi po večkrat ura-

dovat in na seje se posvetovat. Hranilnica je pod njegovim načelstvom kupila v Dravogradu lastno hišo. Bilo je zaraditega dosti hude jeze in nasprotovanja nemčurjev, a Slovenci so dobili s tem v nasprotnem gnezdu svoj lasten dom. Mnogo se je trudil, da bi pregнал kmetov, sebičnim in ozkosrčnim, predsojke zoper zadrage. Leta 1911 se mu je vendar posrečilo ustvariti živinorejsko zadrugo za občino Tolstivrh. Za svoje namene je kupila zadruga v Črnečah lepo posestvo. Tudi ta zadruga je z njim izgubila svojega načelnika. Osemnajst let je županovl občini tolstovrhski. Prvo je bilo, da je kupil hišo za občinsko pisarno tik trga Guštanja, kamor so občani hodili v župno cerkev, da je bil tako občinski urad vsem pri rokah. Največja zasluga župana Kotnika je bila lastna slovenska šola tolstovrhške občine. Prej so bili vsolani otroci v nemško šolo guštanjsko. Dolg in hud je bil boj z nemškimi oblastmi, a kremeniti pa vendar na zunanji mirni značaj Kotnikov je dosegel zmago. Dal je občinsko pisarno prezidati v ponosno dvorazredno slovensko šolo. Boj je bil opisan svočias v »Miru« in v »Südsteirische Post«. Ker je imel o vsaki reči lastno trezno in pretehtano sodbo in povrh še nek poseben čut za skupne koristi, je bil mnogopuštevan in mnogoporažbljen svetovalec svojim sosedom, bližnjim in dalnjinim. Ni veliko govoril, a kar je rekel, je držalo.

2. Smisel za korist izobrazbe. Sam ni užival dobre šole, le dve zimi je mogel hoditi v šolo v oddaljene Kotlje. Sam

Ljubljana

● **Hanice pot v nebesa** ponovi Ljudski oder v Ljubljani v nedeljo 30. t. m. ob 3. uri popoldne. Delo je bilo že dvakrat vpriporjeno in obakrat doseglo velik uspeh. Opozarjamo občinstvo, da si pravočasno oskrbi vstopnice, ker se delo vpripori zadnjokrat v tej sezoni.

● **Krekova mladina — podružnica Ljubljana** ima danes točno ob 8. uri zvečer predavanje samo za moške člane. Predava g. p. Angelik Tominc. Za vse člane je predavanje strogo obvezno! — Odbor.

● **Posveti narodnih društev**, ki jih je sklicala Narodna obrana za danes v petek ob 18 na magistratu, se je moral preložiti na četrtek 3. februarja ob 18 v posvetovalnici na magistratu. Ker veliko število povabljenih društev ni pravočasno priglasilo svojih delegatov, presimo društva, da sporočijo Narodni obrani do četrtka popoldne svoje odposlance.

● **Policijska kronika.** Policijska je aretirala tri osebe in sicer dve radi vlačuganja in eno radi telesne poškodbe. Neki Vinko je ovaden radi poverbe celih osem in dvajset dinarjev, dalje je policijski prijavljen en slučaj neprevidev voznje, štirje prestopki pasjega kontumaca, trije slučajji strogo prepovedane hoje ob železniški progi in enajst cestno-policijskih prestopkov. — Neki vojak, ki so ga streljali iz osebne vlaka, s katerim so se vozili, ker je ta »heč« precej nevaren, bodo imeli še sitnosti.

● **Iz ljubljanske bolnice** je pobegnil že večkrat predkaznovani tat Janez Borštner. Za Borštnerjem je izdana tiralica. Borštner je pobegnil kar v bolniški obleki.

● **Neprevidna voznja.** Voznik M. E. je v sredo popoldne vozil s takim diram preko Zmajskega mostu proti Resljevi cesti, da je podrl kolesarja Breclja Andreja na tla. K sreči je bil Breclj toliko spreten, da je še pravočasno skočil s kolesa in se tako izognil težji nesreči. Breclj ni poškodovan, pač pa njegovo kolo, katerega popravilo bo stalo 150 Din.

● **Najfinejša sveža šunka** in domače pripravljena žolca se dobi v dobro znani trgovini Jane samo v Židovski ulici št. 1.

Nedosegljiva
Eau de Cologne Chypre
Bourjois — Paris

Protestno zborovanje akademikov slovenskega vseučilišča.

Za včeraj popoldne ob treh je sklican Svet slušateljev v univerzitetno avlo protestno zborovanje z dnevnim redom: Reduciranje kreditov za našo univerzo in ukinitvev honorarjev zdravnikom-pripravnikom. V tej drugi zadevi se je že pred tednom dni vršilo protestno zborovanje Društva medicincev; med tem pa so zagrebški akademiki svojo akcijo razširili in proglasili generalni štrajk, na kar je tudi ljubljanski Svet slušateljev sklical zborovanje vseh akademikov. O vprašanju budžeta za našo univerzo pa v vsej slovenski javnosti že delj časa vlada nekaj napetosti, kajti že prvotna postavka 900.000 Din je pomenila občutljiv sunek v existenco te naše najvišje kulturne institucije, v finančnem odboru pa so to postavko še znižali na 640.000 dinarjev; slovenski akademiki so ta akt vlade sprejeli kot prikrito napoved postopnega reduciranja slovenske univerze.

Zborovanje je otvoril podpredsednik SSLU arhitekt Jurkovič. V svojem govoru je okrecal nerazumevanje odločujočih krogov za kulturne potrebe naroda. Nemogoče je, da univerza v polni meri vrši svojo kulturno mi-

sijo, če vlada na tak način neprestano s svojimi ukrepi ogroža njeno materialno existenco. Nenaklonjenost vlade do kulturnih zavodov je znamenje nešolanosti njenih mož. Tu citira govornik zanimivo izjavo Radiča, da je treba odpraviti vse srednje šole, pouk ljudske šole skrečiti na štiri leta, na univerzi pa pustiti samo tehniko in medicino. Toda narod si ne bo kar tako dal porušiti kulturne zgradbe, ki si jo je sam iz sebe zgradil. Zahtevamo, da vlada končno prestane s svojimi ogrožanji in da nam študentom da priložilo, da se v miru pripravljamo za delo med narodom.

Proti ukinitvi honorarja zdravnikom-stažistom je govoril akademik Mrzel. Ta akt finančnega odbora ne le materialno zadeva medicince, temveč tudi krši avtonomijo univerze; parlamentarni odbor je s kratko gesto označil zdravnike-stažiste za študente in tako svojevotjno medicincem za leto dni podaljšan študijski rok. V imenu svoje skupine je izjavil, da sta oba ukrepa vlade, ogrožanje slovenske univerze in ukinitvev honorarja stažistom, le dva različna koraka iste sistematčne politike: doslednega reduciranja vseh kulturnih postavk, zapostavljanja slovenske univerze in zapostavljanja slovenskega naroda.

Sprejete so bile brzojavke vladi in predsedstvu parlamenta; na vodstvo belgrajskih in zagrebških akademikov je bil sprejet apel, da naj nastopijo tudi proti zapostavljanju slovenske univerze, na kar je podpredsednik g. Jurkovič zborovanje zaključil.

Maribor

□ **Pridno na delu.** Letošnja zima je zavila Pohorje v precej debelo snežno odejo, ki je zelo dobrodošla vsem lastnikom razsečnih pohorskih gozdov. Že par tednov se v pohorskih gozdovih podira s polno paro in sprava podrenih plohov je letošnjo zimo lahka, ker je precej snega in drči les po zasneženih drčah kar sam s hribov v doline. Ob Dravi je že nakopičenega mnogo lesa, ki se bo povezal sromlad v splave in odpremiti proti jugu. Z letošnjo zimo so tudi zadovoljni vsi lesni prekupci in lesni trgovci, ki bodo lažje kalkulirali z lesnimi cenami radi cenejše sprave.

□ **Ljudska univerza v Mariboru.** Hrvaški ciklus v Ljudski univerzi v Mariboru se nadaljuje s sledečimi prireditvami: Namesto g. profesorja Ribariča, ki je nenadoma zbolel, predava v petek 28. t. m. g. dr. Andro Druskič, insp. minist. trgovine, o veleznamivi in aktualni temi: »Emigracija Jugoslavije nekdanj in sedaj«. Navedeni gospod je strokovnjak na tem polju. — Prihodnji ponedeljek, t. j. 31. t. m., predava na podlagi izbranih skioptičnih slik znani hrvaški zgodovinar dr. Horvat iz Zagreba o zgodovini Zagreba. Ker namerava Ljudska univerza organizirati tudi izlet v Zagreb, bo to predavanje posebno važno za one, ki se mislijo udeležiti tega izleta. Po teh predavanjih bo za dva tedna prekinjen hrvaški ciklus in sicer prvi v svrhu poslativite Beethovenove stoletnice smrti. Tudi naša institucija hoče k

proslavitvi tega velikega genija prispevati in sicer z dvema koncertnima prireditvama. 4. februarja gostuje štirje umetniki graške Uranije, v ponedeljek 14. februarja pa Sevčikov kvartet iz Prage.

□ **Občni zbor Združenja rezervnih častnikov v Mariboru** se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob 9.30 »Pri zamorcu«.

□ **Konkurenca, ki škoduje našemu vinogradništvu.** V Mariboru se odvijajo eden za drugim dalmatinski vinotoči, kjer se prodaja dalmatinsko vino po zelo nizkih cenah. Da krčmarji lahko konkurirajo takim vinotočem, so prisiljeni, da tudi oni prodajajo dalmatinska vina, ki je znatno cenejše od domačega. Prodaja domačega štajerskega vina radi tega nazaduje, kar ni nikakor v prid domačemu vinogradništvu, češar obstoj je že itak resno ogrožen. Treba bo nekaj ukreniti, da se zaščiti domači vinogradniki.

□ **Nov dalmatinski vinotoč** je bil te dni otvorjen na Aleksandrovi cesti, na dvorišču špedicije »Balkan«.

□ **Denar je izgubila.** Marija K. je izgubila na Glavnem trgu iz ročne torbice črno denarnico z vsebino 400 Din in 10 šilingov.

Celje

● **Gerent za mesto Celje** je baje že imenovan v osebi g. policijskega svetnika dr. Senekoviča. Ako te govorice odgovorjajo resnici, moramo javno poudariti, da novi gerent kot občinski funkcionar ne bo imel za seboj zupanja ogromne večine mestnega prebivalstva, ne samo, ker bo samo vladi odgovoren uradnik, ampak tudi zategadelj, ker smatramo dr. Senekoviča za izrazitega somišljenika SDS, ki je doživela pri zadnjih volitvah tako katastrofaln poraz. Ako je to imenovanje dejansko izvršeno, bomo morali v imenu ogromne večine mestnega prebivalstva proti temu odločno protestirati.

● **Demokrati so skušali pód patronanco** visokega političnega uradnika v Mariboru doseči sporazum z opozicijo glede razmer v mestnem občinskem svetu ter tako obdržati moč na magistratu še vedno v svojih rokah. Opozicija, ki je pri zadnjih volitvah zmagała z velikansko večino, je te demokratske namere odbila s tem, da se ni hotela niti pričeti pogajati. Demokrati so v zadnjih mescih tako brskantno postopali s sedanjo zmagaújo opozicijo in po svojih časopisih razne osebe tako blatili, da je postopanje opozicije popolnoma razumljivo in utemeljeno.

● **Krekova mladina v Celju** uprizori v nedeljo dne 30. januarja in na praznik dne 2. februarja t. l. točno ob pol 4 popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Celju predstavo »Graničarji ali nedolžna žrtve«, narodna igra s petjem in godbo v 5 dejanjih in 2 spremembah. Med odmori igra in spremlja vse pevске točke »Godbeno društvo železničarjev v Celju«. Ker je zanimanje za to igro zelo veliko, se dobijo vstopnice v predprodaji v Slomškovi zadrugi (poleg Marijine cerkve) v Celju.

● **Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico.** Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v Celju in celjski okolici, da uraduje referent zbornice v torek, dne 1. februarja 1927 od 8 do 12 v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinarice). Stranke, ki žele o zadevah, katere zastopa zbornica, kaka pojasniti, se vladno vabijo, da se pri njem zglaste v določenem času.

Ptuj

● **Organizatorično izobraževalni tečaj.** Vodstvo okrajne organizacije Dekliških zvez za ptujsko področje je priredilo dne 24. in 25. januarja v društveni sobi minoritskega samostana organizatorično izobraževalni tečaj, ki je jako dobro uspel, kajti udeležba je bila iz vsega ptujskega okraja nadvse pričakovane sijajna. Tečaj se je vršil s tem sporedom: Prvi dan, 24. jan.: 1. Delovanje kršč. dekleta v organizaciji. Govoril je o tem poslanec dr. Hohnjec. 2. Casopisje in književnost. O tem je razpravljaj g. Hraštelj. 3. Č. g. provizor Skuhala je govoril o stanovski ženski izobrazbi. Popoldne se je od 14. ure dalje vršila debata o predpoldanskih predavanjih. Zvečer se je v Narodnem domu vršila predstava igre »Junaške Blejke«. Zaključna slika je predstavljala poklonitev domovini, nato pa je še sledila serija skioptičnih slik iz Rima. Dne 25. jan. drugi dan, je bila ob 8. uri sv. maša s skupnim obhajilom v minoritski cerkvi. Ob 9. uri prvo predavanje o temi: Dekle v javnem življenju. Govorila je gđ. Marija Zelenik. Ga. prof. Prijateljstva je razpravljala o dekletu v družini, č. g. kaplan Verbanšek pa o dobrotelosti. Popoldne je sledila zopet debata o dopoldanskih predavanjih in sklepní govor.

● **Zadužni tečaj.** Dne 24. jan. se je vršil v Brendičevi gostilni tudi zadužni tečaj posojilničarjev ptujskega okraja, ki je bil tudi dobro obiskan.

● **Umrlj s/a ga.** Ana Berg in ga. I. Novosel, kiznarjeva vdova.

Hrastnik

Umrlj je v sredo dopoldne daleč naokoli znan mesar g. Viktor Birtič. Bil je močne postave in star šele 82 let. Samostojno je vodil svojo obrt že od leta 1918. Pokojni zapuščala mlado ženo in poldrugo leto staro hčerko.

● **Dekle z biseric** vpripori v nedeljo ob 3 popoldne dramatski odsek Kat. prosvetnega društva v Logerjevih dvorani.

● **Preteklo nedelje** se je vršil sestanek dekliškega krožka v društvenih prostorih.

● **Kristanovi** so v nedeljo ob polnoči naprej lepili lepake povsod, tako da je bilo jutraj vse rdeče. N našo posojilnico so nalepili dva, tri pa približ na dolbi. Neki naš zaupnik je šel jutraj k maši na Dol. Ko je zapazil na posojilnici lepake, jih je odstranil. Isti zaupnik je prejšnji večer pribil za poskušajo edini lepak naše stranke na nek smrekov drog. Drugo jutro pa je videl na istem

mesu Kristanov lepak ter ga odstranil, da bi se videl naš. Toda ni ga bilo več! V bližini so bili komunisti, ki so lepili lepake. Ko je prišel do njih, so ga napadli. Nekdo ga je udaril po glavi. Naš zaupnik je zbežal, ker se ni hotel pretepati. Komunisti so hiteli za njim. Nekdo je vanj zagnal pop, ki ga je vzel iz lonca. Prilitel je na suknjo, ki je močno poškodovana. Zdravnik je ugotovil lahko telesno poškodbo. V ponedeljek so komunisti grozili s ponovnim pretepom, če bi sodnja kaznovala napadalca. Več teh sodrugov je izjavilo, da so stali, da bo dobil, ako ga udari, 5 litrov vina, katerega so v nedeljo zvečer v konzumu tudi popili. Tudi v torek so se še slišale grožnje s pobjemem. Rdeči zapeljanci nastopajo, kakor da bi bili v sovjetski Rusiji. Opozarjamo vse naše pristase, naj nihče ne hodi po cesti sam v nočnih urah. Našim ljudem svetujemo, da naj bodo v razgovoru s temi ljudmi, ako imajo z njimi kak opravke, kolikor mogoče kratki.

● **Volitve so izpadle**, kakor smo pričakovali. Združeni socialisti (Kristan) so zgubili od občinskih volitev par glasov. Demokrati so pridobili 21 glasov. SLS pa je napredovala za 50 glasov. Več naših pristavev ni šlo volit. Eni radi komodnosti, drugi radi slabega pota. Nekateri zavedni pa so kljub temu prišli tudi iz oddaljenih krajev. Vsem, ki so izvršili svojo dolžnost, se zahvaljujemo!

● **Dol pri Hrastniku.** Mnogo naših rudarjev se ni upalo iti volit, ker so se bali za svojo existenco. Vendar pa zna priti čas, ko se bo povrnilo milo za drago. So ljudje, ki se imajo presneto bati, da ne pridejo njihova dela na dan.

Trbovlje

● **Volivni terok.** V četrtkovem »Jutrac« se poroča, da prihaja na dan nečuten volivni terok, ki so ga izvajali »klerikalci«. Kot slučaj navaja, da je rudar Jože Fori zvečer pozival delavce, da vržejo kroglice v napredno skrinjico, kakor da bi bili rudarji res tako vneti za naše demokrate. Nadalje piše, da ta agitacija ni ugajala rudarju Jožetu Piklu, ki da je za Forja pozval iz sobe v kuhinjo in ga v temi toliko časa tolkel, da je obležal nezavesten. Ker je bil članek očitvidno napisan, da bi bili ti presneti klerikalci oblateni med svetom, smo se pri tovariških, ki so skupaj v samskem stanovanju o stvarih informirali in zvedeli, da se je med omenjenima rudarjema, od katerih se eder piše Ivan Forj (ne pa Jože), vnel prepri radi čisto zasebne zadeve in je Forj v spopadu dobil poškodbe na glavi, roke pa nima zlomljene. Politika torej nima s to zadevo čisto nič opraviti.

● **Občni zbor Strokovne zveze rudarjev** se vrši v nedeljo dne 30. januarja popoldne ob določeni uri v tajništvu Jugosl. strokovne zveze na Vodnih. Dolžnosti članov je, da se občnega zbora udeleže.

Slov. Konjice

● **Volivni boj je končan.** Naše vrlo ljudstvo je tudi sedaj vkljub vsej podli agitaciji nasprotnikov pohitelo samozavestno na voliče in tako odneslo sijajno zmago v konjiškem okraju. Hvala Vam!

● **Notico v (petkovem) »Jutrac«**, da je konjiško učiteljsko društvo sklenilo pristopiti k Jelenčevemu »Edinstvu«, moramo resnici na ljubo v toliko popraviti, da je za sedaj ta vest še preuranjena. Iz zanesljivega vira vemo, da so se pač vršile pri zadnjih zborovanjih glede tega ostre debate, a končni definitivni sklep se bo izvršil šele pri prihodnjem zborovanju. Da pa vse učiteljstvo ni za prestop, je znano. Značilna je izjava nekoga g. učitelja, ki je dejal: »Čemu se toliko pripravimo, ko niti sami ne vemo, zakaj pravzaprav gre. Ostanimo raje skupaj!« Upamo, da bo učiteljstvo sledilo svojemu lastnemu prepričanju, ter ne bo slepo sledilo osebam, katerim gre le za politiko.

● **Čitalnica?** Današnji čas zahteva od vsakega človeka, da je poučen o vseh političnih, kulturnih in gospodarskih stvareh, kar dobi najlažje potom časopisov. Ker se pa dandanes vsled slabih finančnih razmer vsakdo ne more naročiti na več dobrih časnikov, pa bi jih rad čital, predlagamo, naj bi naše Kat izobraž. društvo ustanovilo čitalnico. Tu bi lahko vsakdo z malimi stroški prečital vse krščanske časopise in revije. Nekateri naj bi svoje odstopili, ostale bi naročili. Soba je na razpolago. Torej!

Rogaška Slatina

● **Učiteljstvo in »Edinstvo«**, komaj da se je zaključilo zborovanje učiteljev žmarsko-rogaškega okraja, že čitamo v »Jutrac«, da se je pri tej priliki izreklo za »Edinstvo« celih 45—54 navzočih članov. Lahko si mislimo, kakšen abecednik mora biti dotični poročevalec, ki očividno ne zna niti šteti, ker bi sicer imenoval določeno število. Popoldne pa kar nekaj uganjuje. Ali pustimo mu to veselje in recimo, da se to število vsaj približno ujema, toda kaj zaleže to proti onim, ki so se odločno izrekli zoper zopetno uprezanje učiteljstva v Zerjavov politični voz. Radovceni pa smo, zakaj ne omenja govora g. šolskega upravitelja Cenčiča in drugih, o katerih menda ne bo trdil, da so »klerikalci«.

Dopisi

● **Središče ob Dravi.** Kako smo volili? Nekateri mislijo, da je Središče res tako liberalno kot to številke kažejo. Pa ni. Le odvisno je deloma gospodarsko od nekaterih mogočnejšev v našem trgu, deloma pa moralno, ko ne berejo drugega kot liberalen časopis, na katerega verujejo kot na evangelij. Je pač to »nobel«. — Španska bolezen je začela po našem trgu svoje mučenje tako zelo, da po nekod leži vsa družina. Ako bolezen ne preneha, bo treba zaradi mnogo obolelih otrok celo šolo zapreti, kot se je zgodilo v Ormožu, kjer je mešč. šola do 30. t. m. zaprta. — Topla zima. Da je letos res izredno topla zima, je dokaz tudi to, da so se kače prerile iz svojega prezimovališča. Pred dobrim tednom je sredi ceste, ki pelje mimo kleti vobriske zadrug »Ljutomečane«, neki voznik povozil kačo.

Naše dijaštvo

● **Dijaški Orel** v Ljubljani vladno vabi vse svoje prijatelje na skioptično predavanje o Rimu, ki se bo vršilo v soboto dne 29. jan. ob četrh na 8 v Rekodelskem domu. Vstopnine ni. — Odbor Dijaškega Orla.

Glasba.

● **Spred vijolinskega koncerta**, ki ga priredi Vaša Plihoda v četrtek dne 3. februarja v Unionski dvorani: 1. Mozart: Vijolinski koncert v d-duru. 2. Bach: Giocanna. 3. Ernst: vijolinski koncert v fis-molu. 4. a) Mendelsohn-Achraon: Na kritih petja, b) Mendelsohn-Cerne: Uspavana. c) Chopin: Plihoda: Nocturno. e) Paganini: I palpiti. Na klavirju spremlja umetniška Charles Cerne. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarini.

se je učil brati in pisati in ni nehal vse življenje se izobraževati in poglobljati v znanje, kj je v današnjih razmerah kmetu potrebno. Zato tudi vzlic svoji visoki starosti ni bil zastaral, korakal je s časom krepko naprej. Kar njemu v mladosti ni bilo omogočeno, to je oskrbel v izdatni meri svojim otrokom, sedmoricim sinovom in edini hčerki. Vse je poslal v šole. Tri sinove, ki so danes sposobni in pridni kmetje, v kmetijsko šolo; štiri na srednjo šolo, da je danes dr. Franc profesor v Ptujju, dr. Janko v Mariboru, Šimen pa duhovnik; najmlajši Zorko je učitelj; hčerko je bil dal v šole v Ljubljano. Hudo je bilo, ko so po trije, celo po štirje otroci se šolali izven doma. Moral se je oče zadolžiti, da je zmogel stroške. A vse je žrtvoval, ker je predobro vedel, da je temeljita izobrazba boljša dota kakor denar. Tako je izšolal otroke pa tudi dolge poplačal. Tudi za izobrazbo med svojimi ml stanovskimi tovariši se je mnogo trudil. Kratkovidnost drugih mu je onemogočila velik naort. Občina naj bi bila kupila graščino Jamovrt in tam bi se uredila prepotrebna kmetijska šola — edina slovenska na Koroškem in Štajerskem.

● **Glaboka vernost** je kakor solnčni žarek zatila njegov lepi značaj in mu dajala čar one ljubeznivosti, ki je lasten ljudem, ki živijo v sebi globoko notranje življenje združeni z Bogom. Njegovo vernost smo občudovali ne samo v vestnem izpolnjenanju vnanjih verskih dolžnosti, ampak še bolj v dejanjih ljubezni. Zgledna je bila njegova očetovska skrb in ljubezen v družini. A še bolj očito se je kazala v njegovem širšem delu izven družine. Bil je odločen narodnjak. Vsi Nemci in nemurji so vedeli, s kom imajo

opraviti. Nikdar se ni zbal, zahtevati in posluževati se svojih pravic, ki so mu šle kot Slovencu. Pa vzlic temu ni imel osebnih sovražnikov nikdar, kakor sam ni nikdar poznal osebne mržnje do svojih načelnih nasprotnikov. S pravo krščansko modrostjo je znal združevati zvestobo načelom in ljubeznivost do oseb. Ko je moral v žalostni pomladi 1919 bežati pred razjarjenimi tolpami koroškega Volkswehra in je bival mesec dni v Marijnem gradu pri Mozirju, je ostal enako miren kot v vseh udarcih življenjske usode in je delal načrte za čas vrnitve, pa ne načrtov masčevalnosti, ampak načrte pozitivnega dela. O vrnitvi je bil prepričan tako trdno kakor more biti le tisti, kj zida na nezmotljivo previdnost božjo. Najlepše je pokazal svojo vernost v bolezní. Samo enkrat je bil bolan v življenju — za smrt. A bil je zgled potrpežljivosti, le eno besedo je poznal v bolezní: »Naj bo v čast božjo!«

Pomagala je Kotnikovemu očetu njega povsem vredna Kotnikova mati Helena. Delala in skrbela je, ljubila in molila. Oče je delil nasvete, mati miloščino. Tako so našli pri županu vsi stiskani in trpečí odprta srca in ljubeznivo pomoč. Petinštirideseto leto sta živel v lepem zakonu, ko je smrt posegla v to zvezo. A ločitev ni bila dolga. Pet tednov za očetom je 2. januarja letos šla v večnost po več nego dveletni bolezní tudi mati.

Iskren slovenski in krščanski duh, ki je vladal v Kotnikovi družini, se je v otrocih in njihovih družinah osmerov pomnožil. Blagoslov krščanskega očeta in matere-mučenice deluje naprej. Daj Bog mnogo takih očetov našemu narodu, še prav posebno tam gori ob meji!

Jubilej sv. Cirila.

(Kako ga bomo slavili v lavantinski škofiji?)

Po vsej škofiji se je v nedeljo, dne 16. januarja, prebral s pržnice skupaj pastirski list jugoslovanskih škofov o proslavi 1100 letnice rojstva sv. Cirila. Na nas je zdaj, da izvršimo, kar nam naši nadpastirji v njem naročajo!

1. Zlasti naj se povsod poživi, oziroma uvede »Bratovščina sv. Cirila in Metoda« (tako se v naši škofiji iz spoštovanja do Slomska še vedno imenuje; sicer pa je isto, kar po drugod »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«). Omeneni pastirski list pravi med drugim: »Z apostolskim delovanjem in s prispevki moramo pčipirati misel cerkvenega edinstva. Lepo središče imamo v Bratovščini (Apostolstvu) sv. Cirila in Metoda, ki smo jo že leta 1919 toplo priporočili našim vernikom. Pravila te družbe je ponovno poveljala sv. stoliča. Ta pobožna družba je raširjena po vseh katoliških slovanskih deželah. To je organizacija, namenjena na širšem slojem, organizacija je preprosta in lahka. Udje so dolžni vsak dan ne raj malega moliti za cerkveno edinstvo in vrhu tega vsak mesec darovati prav maenkosno vsoto (pol dinarja) za potrebe te pobožne družbe in se zanimati za širjenje in napredek Apostolstva. Ta bratovščina naj se pri nas ob tem jubileju še bolj urdi in razširi. V vsako našo župnjo naj se uvede. In vsak zavoden katolik naj se vpiše v Bratovščino (Apostolstvo) sv. Cirila in Metoda.«

2. Mislili moramo tudi na to, kako bomo v cerkvi in v družini proslavili Cirilov jubilej. Lavantinsko škofijo je že izdal župni uradom potrebna navodila. V nedeljo 13. februarja bodi povsod prav slovesna sveta maša s skupnim obhajilom Udeležijo naj se je vse verske in katoliške prosvetne organizacije z zastavami. Popoldne molitvena ura za zedinjenje. V ponedeljek 14. februarja, to je na smrti dan sv. Cirila, pa bodi sv. maša z blago lovom in po njej kratka molitev za zedinjenje. Tako verniki ne bodo pri delu nič zamudili. V družini naj se 1100 letnica proslavi z akademijami in drugimi prireditvami 13. februarja ali tudi pozneje. Za 5. julij se bo izdalo še posebno navodilo.

3. »Kraljestvo božje«, glasilo apostolstva in bratovščine, bo prišlo na župne urade in na nekatere druge naslove te dni. Na vsakih deset udov, ki redno plačujejo članarino, pride po en izvod nastoj. List bo izhajal šestkrat na leto in je upati, da se bo marsikje adomail, akoravno je dandanes res preveč listov. Za ene, ki želijo »Kraljestvo božje« posebej naročiti, je letna naročnina 10 Din.

St rimo, kar vsak zmore, Bog pa daj na pripr. šnjo Matere božje in sv. Cirila in Metoda svoj bl goslov!

V zadevi spomenika kralja Petra.

Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. nas prosi za objavo sledečega pojasnila:

V dveh ljubljanskih dnevnikih sta v kratkem času izšla članka X. Y.: »Nemogoč prostor za spomenik Petra I. v Ljubljani« in K.: »Raziran park sredi Ljubljane?«. Oba članka sta po vsebini sorodna ter temeljita na neosnovanih trditvah. Zato se v pojasnilo objavljajo sledeči podatki: Žirija (umetniško razsodišče), ki bo ocenjevala osnutke za spomenik, je sestavljena iz umetnikov in strokovnjakov, katerih sodbi bo Slovenija mirno zaupala rešitev tega vprašanja. Ničče ni iz te žirije izstopil. Med njenimi člani sta tudi arhitekt in kipar svetovnega slovesa. Namen spomenika je ovekovečenje osvobojenja Slovenije, ki je zato dolžna hvalo svojemu kralju Osvoboditelju. Noben krožek si ni vbil v glavo kakršnekoli fiksne misli; nobena kaprica par ljudi ne odločuje; okcijo za postavitev podpira celokupa Slovenija z ono enodušnostjo, s katero je dočkala svoje osvobojenje. Ni res, da se hoče spomenik postaviti za parade in defiliranje; ni res, da se je predpisal lep in velik konj; ni res, da se je predpisalo raziranje trga. Kakšen bo spomenik, bo pokazala šele edino merodajna sodba umetniške žirije, ki bo ocenjevala osnutke z umetniško-strokovnega stališča. Za osnutke bo pa v kratkem razpisano natečaj, zato ne more ničče naprej grajati nekaj, česar še ni. V natečaju ne bo predpisana niti oblika spomenika, niti način preureditve trga. Celokupna Slovenija mora z zaupanjem pričakovati rešitve vprašanj o spomeniku in o ureditvi trga, ker bodo o teh vprašanjih na podlagi došli osnutki sodili člani umetniškega razsodišča nepristransko in zgolj po strokovnih in estetskih vidikih. Končno se pojasnjuje, da bodo vsi načrti potem, ko bo umetniško razsodišče povedalo svojo končno sodbo, razstavljeni ter se bo celokupna javnost mogla prepričati o doseženem uspehu natečaja.

O stroških preureditve razširjene vesti z ozirom na gornje ugotovitve ne morejo imeti najmanjše podlage. O tem, kar se ni bilo določeno, ne more biti nobenega proračuna; kar se bo pa določilo (in to bo dobro, za to nam jamči sestava žirije), bo pa vredno akcije, ki je v Sloveniji našla enodušen odmev ter je ob vsestranski podpori zasigurno tako, da bo od tega imela Slovenija dvojno korist, ki se bo odražala v povzdigi njenega domovinskega in narodnega ponosa in pridobitvi umetnine prve vrste. Celokupna javnost pro-

simo, da podpira stremenje odbora za postavitev spomenika v vsaki smeri; kdor ima nasvet, naj ga sporoči odboru. Nikar naj se pa ne razširja vesti, ki nimajo nobene podlage in so v stanu samo podirati to, kar se je s trudom zgradilo.

(Prinašamo kakor smo in bomo prinašali tudi kritike, ki morejo stvari le koristiti, ne pa škodovati. — Opomba uredništva)

Katoliški svet Verski položaj v Franciji.

Velikokrat se čuje sodba, da je versko življenje na francoskem zelo mlačno. Površni opazovalci, ki ostajajo pri gotovih zunanjih videzih kot jih nudi vrvenje v Parizu in drugih velikih mestih in upoštevajo mogoče še politično razkosnost, delejo radi pikre opazke na račun francoskih katoličanov. Danes gotovo po krivici. Zakaj verska zavest v Franciji je v 20. stoletju jako zrastle.

Res je, da vlada v deželi veliko pomanjkanje duhovnikov. A to spričo poldrugstoletne agitacije proti cerkvi ni nič čudnega. Ze nekaj desetletij se mora boriti cerkev z državo za svoje osnovne pravice. Navzlic temu se opaža v zadnjih 20 letih globok prerod verske zavesti v Francozih. In sedaj vidimo, kako se katoliki v prvi vrsti trudijo, da bi izpolnili to vrzel pomanjkanja duhovščine z intenzivnim prizadevanjem, da bi dobili dovolj duhovniškega naraščaja, in pa z lajškim apostolatom.

Sicer pa je gorečnost francoskih katoličanov zelo velika. Najboljši dokaz za to so številni svetniki. Izmed 18 svetnih duhovnikov 19. stoletja, ki so že svetniki, blaženi ali častiljivi, je 9 Francozov. Med redovniki in redovnicami štejeemo 8 Francozov in 10 Francozinj — in redovnice 19. stoletja, ki so zdaj proglašene blaženim in ki jih je papež Pij XI. povzdignil do oljarske časti, so vse le Francozinje.

Na duhovščini sloni največji del ne le pastirskega ampak tudi društvenega delovanja. Sad tega dela je očiten v velikem narastku članstva raznovrstnih katoliških društev. Mladinska zveza »Association catholique de la Jeunesse française« šteje danes nad 120.000 članov. Telovadna in sportska zveza »Fédération gymnastique et sportive des Patronages de France« ima 50 krajskih enot, 2000 društev in nad 200.000 članov. Krščanska delavska zveza »Confédération française des Travaillleurs chrétiens« združuje 578 sindikatov in 140.000 članov. Francoska zveza krščanskih sindikatov trgovskega in obrtniškega značaja šteje nad 50.000 članov. Ženske strokovne zveze imajo nad 40.000 članice itd. — Če pomislimo, da so te organizacije največkrat stare komaj par desetletij in leto za letom naraščajo, moramo reči, da se vrši tu ogromno delo ki ni le strokovno-organizatoričnega, temveč zlasti tudi verskega značaja. Kajti prvo je povsod poživitev verskega življenja.

Nekako merilo za to so velikonočna in mesečna obhajila. In tu se polže presenetljivo dejstvo, da so slušatelji nekaterih visokih šol, kot normalke za profesorje, politehnične i. dr. po veliki večini vestni izpolnjevalci verskih dolžnosti.

Tudi statistika novih cerkva je kaj poučna. Ob koncu svetovne vojne je bilo 2500 cerkva uničenih ali poškodovanih. Izmed njih je bila po 5 letih ena petina že zopet pozidana, druga petina pa še v delu, tedaj skupno okoli tisoč cerkva. Ali ni to najlepši dokaz, da so francoski katolici res versko vneti, ker jim je bilo gotovo težko poleg stroškov za obnovo lastnih domov žrtvovati še takšne velikanske vsote za verske namene! V zadnjih 25 letih je bilo sploh sezidanih v Franciji več svetlišč kot v dveh prejšnjih stoletjih. Največ je bilo posvečenih sv. Ivani d'Arc in pa presv. Sreju Jezusovemu.

V Parizu samem je nastalo v zadnjih 20 letih 33 novih župnih cerkva in 58 drugih. Ko je v celem 19. stoletju imela skrb za zidavo cerkva država, je postavila od 1804 do 1904 v Parizu le 23 cerkva. Kaj je to proti skoraj sto cerkvam, ki jih je ustvarilo ljudstvo zadnjih 20 let iz lastnih sredstev?

Kar se tiče Pariza, je treba vzeti v poštev, da živi ondi tudi mnogo drugovercev, protestantov, židov itd. zlasti pa izredno veliko tujecev (samo teh je nad 700.000), ki po večini niso katolici. Na njih račun gre v veliki meri tudi neverski izgled vele mesta, dasi je resnica, da je posebno v nekaterih delavskih predmestjih verska zavest zelo pomanjkljiva in bo treba še velikih naporov, da se te ljudske množice zopet prekvasio v krščanskem duhu. Napredek je pa v celem Parizu očiten, kot izhaja iz števila krstov. V letih 1906. do 1916. je bilo počez 50% otrok krščenih, v letih 1916.—1919. že 63%, v letu 1923. pa 72%. Samo v letih 1905.—1912. je bilo privedenih 500.000 ljudi zopet k cerkvi.

Miselnost katkega ljudstva se ne da spreobrniti v četrti v pol stoletja. Vendar — sodeč po uspehih zadnjega časa — amemo upati, da bo med Francozi kmalu zopet prevladal verski duh, kar bo našlo izraza tudi v javnem življenju. —k

GRIPA NA ANGLESKEM.

v London, 27. januarja. (Izv.) V 105 največjih mestih na Angleškem ter v Walesu je umrlo prejšnji teden na gripi 767 oseb.

Socialni vestnik Popravljeni pravilnik za bratovske skladnice.

V mesecu januarju se je zopet sestala ankeča v Belgradu, da razmotri o pravilniku za bratovske skladnice, katerega je izdal nekdanji minister za gozdove in rudnike dr. G. Zerjav. Pravilnik je bil jako pomanjkljiv. V glavnem se je izročila uprava bratovskih skladnic podjetjem, delavstvo bi bilo v glavnem odboru v manjšini. V slučaju redukcij obratov ali sličnega je lahko podjetje rudarja — čeprav mnogoletnega člana — odstavilo brez kakšne pokojnine ali odškodnine. To se je posebno razvidelo pri lanskih redukcijah. Na kranske staroupokojeence so pa sploh pozabili in videli danes v Trbovljah okoli tisoč teh staroupokojeencev, ki dobe od 5—44 kron avstrijske veljave pokojnine! Gotovo je rudarsko glavarstvo v Ljubljani, kakor tudi glavni odbor bratovskih skladnic največ kriv, da je pravilnik v taki obliki prišel na dan.

Pa bil je tu in s 1 januarjem 1925 stopil v veljavo. Proti njemu so se uprli z vso silo rudarji in dusegli, da se popravi. Glavni odbor je imel v Ljubljani na rudarskem glavarstvu predlaskim in lansko leto več sej, kjer so pravilnik obdelali in predložili razne izpremembe. Iz vsakega rudarskega glavarstva okliša sta bila izbrana po en zastopnik delavcev in en zastopnik podjetij za anketo ministrstva v Belgradu. Pri prvem sestanku so pa skleni li, da bo treba napraviti popolnoma nov osnutek, ki bi bil v veljavi za vso državo, za p samezne pokrajine se pa sestavi tudi nekakšen sub-pravilnik, ker ima vsaka pokrajina v državi dobre in slabe strani; ta pravilnik pa mora biti v soglasju z glavnim pravilnikom.

Sestava novega osnutka pravilnika je bila poverjena g. dr. Obersnelu z Jesenic in se mora pri nati, da se je z izdelavo požuril, tako da je bilo mogoče sklicati anketo, katere so se udeležili rudarski glavarji iz Ljubljane, Zagreba, Splita in Belgrada, kakor tudi zastopnik podjetnikov in delavcev že ta mesec. Od glavnih točk, katere smo v začetku navegli, se bosta dve izpremenili v korist delavcev, namreč odpust delavca z večletnim članstvom. Po novem osnutku delavca ne bodo mogli odpustiti brez penzije ali odpravnine; torej ostane tako kot govori stari pravilnik že iz leta 1894. Ta točka je za delavca velevažna in je g. Šober iz Zgorja kot delavski zastopnik polagal največ na to, da izpodbije Zerjavov pravilnik. Stari upokojeenci se uvrstijo v V. kategorijo delavcev, to so mlajši zunanji delavci, dninarji in starejši delavci. Potemtakem bo dobil staroupokojeenec s 30 službenimi leti 400 Din na mesec, drugi seveda manj. Velika napaka pri tej odmeri je pa to, da se je odmerila pokojnina na to vsoto samo v slučaju, če nima 300 Din mesečnih dohodkov ali kakšne druge zaslonbe v družini. Da se s 400 Din ne more preživljati, posebno, če ima družino, se razume in bi bilo na mestu, da odpade vsaka pr pomba k tej penziji, kot je pri novih upokojencih, ki dobe po 800 Din, zraven pa še lahko zaslužijo po strani, kolikor jim je drago. Zopet se je pa tu pozabilo na one upokojence z mesečno plačo, ki bodo zelo prikrajšani. Gotovo je še čas, da se to popravi, dokler novi pravilnik ni sankcioniran. Povišanje penzije se bo krilo z višjimi prispevki podjetja in delavcev.

V upravnem glavnem odboru bo pa imel po novem pravilniku govoriti **podjetnik** s svojo večino in bodo delavci tu zelo udarjeni. Pri anketi se je pa opazilo, da imajo n. pr. v Bosni kakor tudi po drugih pokrajinah veliko bolje urejene pokojnine kot pri nas in so njihovi zastopniki našim očitali, kaj da so delali po vojni, ko je bil najboljši čas, da bi delavske razmere izboljšali.

BONAIUTI SE VRNE V KATOLIŠKO CERKEV?

v Rim, 27. jan. (Izv.) Pred nekoliko dnevi se je v katoliških krogih razširila vest, da se namerava vrniti v katoliško cerkev vseučiliški profesor Ernesto Bonaiuti, ki je bil l. 1925. radi svojih heretičnih spisov izobčen iz katoliške cerkve. Ta vest se v vaticanskih krogih še ne potrjuje. Zdi se, da je dala povod tej vesti nova Bonaiutijeva knjiga o Lutru, v kateri zavrača pisatelj svoje trditve med predavanji na univerzi in se strinja glede presoje Lutra in njegovih nauk s katoliško Cerkvjo. Vendar še ni gotovo, ali bo Bonaiuti tako dosleden, da bo svoje dosedanje nauke preklical ter se nato vrnil v katoliško cerkev.

PRICETEK POGAJANJ ZA ROMUNSKO-ITALIJANSKO TRGOVINSKO POGODBO.

v Rim, 27. jan. (Izv.) Po večerajšnji oficijlni otvoritvi pogajanj za trgovinsko pogodbo med Romunijo in Italijo sta se danes obdeležaji sestali na prvem sestanku v prostorih ministrstva za narodno gospodarstvo. Razprava se je vršila na podlagi splošnega načrta, ki ga je večeraj predložila italijanska delegacija. Pogodba naj bi uredila predvsem trgovsko izmenjavo, pa tudi železniški in pomorski promet. Manulescu ostane v Rimu le 5 do 6 dni ter prepušti pogajanja v podrobnostih posebni tehnični komisiji. V Rim se vrne šele ob zaključku pogajanj.

v Praga, 27. januarja. (Izv.) Vse tri plzenske pivovarne so preteklo leto producirale 1.036.785 hl piva, dočim so leta 1925. producirale 1.028.585 hl piva.

Oblastne skupščine in kmetijski pouk.

Pred vojno je bilo kmetijsko šolstvo v rokah deželnih odborov, kar se je izkazalo kot zelo praktično in umestno. Kmetijske šole so bile času in kraju primerno urejene in so popolnoma upoštevale kmetijske razmere v deželi. Če so se tekom let pokazale kake pomanjkljivosti, so se lahko in hitro izravnale. Dandanes pa žal naše kmetijsko šolstvo narađuje, ker se mora tudi v podrobnostih ravnati po šolskih predpisih iz Belgrada, izdanih za celo državo in sicer na podlagi dosedanjih izkušenj na kmetijskih šolah v Srbiji. K temu prihaja še naš zastareli državni računski zakon, ki ovira vsak gospodarski napredek na državnih posestvih in zavodih.

Kmetijske šole ne morejo biti enotne po celi državi, ampak se mora njih ustroj prilagoditi krajevnim razmeram in potrebam. Iz tega razloga spadajo tudi v upravo oblastnih skupščin. To bo v Sloveniji tem lažje doseči, ker so bili ti zavodi itak deželna imovina. Država bo pač morala prispevati k njih vzdrževanju, izvajala bo lahko tudi nekako nadzorstvo, toda v njih upravo in organizacijo se ne bo smela vmešavati. Ravno glede teh zavodov čaka oblastno upravo precej dela, da se uredijo tako, kakor to zahtevajo današnje razmere. Predvsem bo treba nanovo vpeljati **zimske šole**, ki so bile našim kmetijskim razmeram najbolj prikladne. Obnoviti bo krajše tečaje o psameznih panogah kmetijsva in prirejati **počtniške tečaje** za učitelje, da se pridobijo za delo v kmetijsko nadaljevalnih šolah itd. So tudi še druge naloge, ki čakajo kmetijske šole na polju pospeševanja kmetijske produkcije, ki jih žal dandanes zamorejo vodstva izva atati le v mali meri, ki so pa vendar izredne važnosti za kmetijsko gospodarstvo.

Drugi važen del kmetijsko-strokovnega pouka je **gospodinjstvo šolstvo**. Tudi te spadajo v delokrog oblastnih samouprav, kajti samo v njihovih rokah se lahko razvijajo v smislu potreb kmetijskega gospodinjstva. Podpirati bo treba dosedanje gospodinjstve šole, ki so vse v zasebnih rokah, posebno pa skrbeti za naraščaj gospodinjstkih učiteljev, ki jih danes vsepovsod primanjkuje.

S tem v zvezi so **gospodinjstki tečaji** po deželi, ki jih je pred vojno vpeljal deželni odbor in jih po prevratu nadalje prirejajo oblastni veliki župani. Tudi te velevažne ustanove bodo oblastne samouprave lažje in boljje vodile nego državne oblasti, ki jim vsak čas zmanjka potrebnih sredstev. Poudariti treba, da imajo ti gospodinjstki tečaji po deželi izredno velik pomen za napredek našega kmetijskega gospodarstva tako v materielnem kakor tudi v kulturnem oziru.

Izredno važno je tudi **kmetijsko-nadaljevalno šolstvo**, ki se danes vzlic stremljenju in naporom od raznih strani ne da primerno poživeti. Glavni vzrok leži v pomanjkanju kmetijske izobraženih učiteljev kakor tudi sredstev za njih prireditve, medtem ko je na deželi že dovolj zanimanja za ta pouk. Bodoče samouprave bodo pač morale resno vzeti v roke to vprašanje in ga dovesti do cilja, kajti od takega pouka kmetijske mladine bo v prvi vrsti odvisno, kake kmečke gospodarje si vzgojimo.

Kmetijska preizkuševališča so važne ustanove, ki igrajo v modernem kmetijstvu izredno važno vlogo. Brez takih ustanov je nemogoče pravilno pospeševanje kmetijske produkcije, zaradi tega bodo tudi oblastne skupščine morale dobiti primeren vpliv na te zavode, oziroma jih uporabljati v gorenji namen. Pri tem prihajajo v poštev razen kmetijsko-kemičnega zavoda tudi **bakterijološki zavod in rastlinovarstveni zavod**, katera se morata šele ustanoviti. Neobhodno sta pa potrebna zaradi proučavanja rastlinskih bolezni, in škodljivcev ter ugotovitve načina zdravljenja bolezni in obrane proti škodljivcem.

Bivša deželna posestva je ob prevratu prevzela dežela v svojo upravo, morala jih bo pa vrniti oblastnim samoupravam, ki se smatrajo kot dediči bivših deželnih odborov. Ti objekti bodo lahko služili kot vzorna posestva ali pa kot rejska središča za plemensko živino, ali kot semenogojne postaje ali v kake druge za kmetijstvo važne namene. V vsakem pogledu bo samoupravi dana možnost izrabiti ta posestva v korist celokupnega kmetijsva v oblasti, zato jih nikakor ni podcenjevati.

Tu so navedene nekatere naloge na polju kmetijskega pouka, ki čakajo oblastne samouprave, da jih začno izvajati.

OBSOJENI ČEŠKI POSLANCI.

v Praga, 27. jan. (Izv.) Danes popoldne se je proglašila razsodba v procesu proti članom češkega parlamenta, ki so na seji parlamenta od 19. junija 1926 hoteli z divjanjem preprečiti sprejem zakona o kongruji. Haruš in Jilka sta bila obsojena na štirimesečno ječo, Safranko pa na tromesečno ječo, poostreno z enkratnim postom v mesecu. Kazen morajo obsojenci brezpogojno odsedeti. Poslanca Kribich in Knežkikh sta bila oproščena.

GRIPA NA MAZARSKEM.

v Budimpešta, 27. jan. (Izv.) Včeraj so obolele štiri osebe na gripi, med temi tri bolniške strežnice. Tekom današnjega dne sta nastopila dva smrtna slučaja radi obolenja na gripi. Tekom večerajšnjega dne je iskalo za točičca v bolnicah 59 oseb, ki so obtele na gripi.

Kulturni pregled

Kakšna bo naša bodoča srednja šola.

Odbor za pretres predložena ministrorega načrta za našo bodočo srednjo šolo je torej izvoljen; SLS je poslala v ta odbor poslanca A. Sušnika, po poklicu gimnazijskega profesorja. Z največjim zanimanjem bomo sledovali borbo, ki se bo razvila. Kje pa se najbolje poučimo o tem aktualnem vprašanju? Prosvetni minister predlaga — kolikor smo izza kulis zvedeli — enotno nižjo srednjo šolo, pa vendar ne več, kakor je zahteval minister Pribečević, štirirazredno, ampak le tri-razredno (tako da bi se v 4. razredu pričelo cepljenje v humanistične ter realne razrede). V prvih treh razredih bi se poučevala zelo obširno materinščina, od 2. razreda dalje tudi še francoščina. Razlogi, ki jih ta načrt vlade navaja, so navedeni v brošuri v. š. nadzornika Jos. Westra >Križa naše srednje šole< (str. 38). Nasproti vladnemu načrtu stavi Wester dobro utemeljene protirazloge, ki govore za to, da imej enotna nižja srednja šola skupen samo en razred, prvi; v 2. razredu naj se pa že vsekakor prične delitev v humanistični, realnogimnazijski in čisterealni zavod. Skrajno napačno je tudi, ako se po vsej državi — čisto v centralističnem duhu — uvede pouk samo francoščine. V Sloveniji n. pr. vse razmere naravnost vpriječijo po uvedbi nemščine kot obveznega tujega jezika. O tem navaja nepobitne razloge Westrova knjižica str. 29—34.

Navedena brošura nam je prišla ravno o pravem času, in spisal jo je strokovnjak, ki že 28 let zasleduje in pozna ustroj srednje šole vseh držav.

>Vsa bodočnost našega naroda je odvisna od dobro urejene srednje šole,< kliče srbski gimnazijski ravnatelj R. Vrhovac (str. 37).

Brošura >Križa naše srednje šole< (spisal Jos. Wester) je ravnokar izšla, kakor smo v >Slovenec< že 16. t. m. naznanili in se dobi v vseh knjigarnah. Stane 12 Din. s pošto 14 dinarjev.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.
 Petek, 28. januarja: PRI LEPI KRČMARICI D.
 Sobota, 29. januarja ob 15. uri pop.: KOVARSTVO IN LJUBEZEN. Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.
 Nedelja 30. januarja: PAHLJAČA LADY WINDERMERE. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
 Ponedeljek, 31. januarja: PRI LEPI KRČMARICI. Red A.
 Torek, 1. februarja: Zaprt.
 Sreda, 2. februarja ob 15. uri pop.: SLABA VEST. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

OPERA.
 Petek, 28. januarja: PLES V MASKAH Red E.
 Sobota, 29. januarja: GROFICA MARICA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
 Nedelja, 30. januarja ob 15. uri pop.: TEREZINA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
 Ponedeljek, 31. januarja: Zaprt.
 Torek, 1. februarja: MANON. Red D.
 Sreda, 2. februarja ob 15. uri: TANNHÄUSER. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

PRI LEPI KRČMARICI.
 (La Locandiera.)

Komedija v treh dejanjih. Spisal Carlo Goldoni. Poslovenil dr. Vl. Knaflič. Režiser M. Pugelj. Goldoni nas tu ne zanima kot nasprotnik okorele commedie dell'arte in kot utemeljitelj klasične italijanske komedije, ampak kot izrazit sodobnik poznega baroka, ki ga označuje racionalistično preukana zgradba z ozirom na končni efekt; v fabuli se igra s situacijami v katerih odkriva splošno človeške in časovne resnice. Vsa >Křmarice< sloni na dovtipu, kako postane vitez Ripafatta, robusten sovražnik žensk, naenkrat neotlačljiv ljubimec. Kar je drugega, je bolj vročije, značilna časovna pestrost, lahko življenje iz golantne dobe, ki v literaturi pozna samo eno stran: kako višja družba brezskrbno uživa življenje in se muči v prav malenkostnih skrbeh. Da Goldonijevo >Křmarice< vsebinsko in oblikovno še točneje označim, jo postavim med oba nam dobro znana francoska ognja: Moliere in Baumarchaisa. Goldoni je komedijo človeškega značaja posnel po Molierevih tipih, vendar ni tako sočen v domislekih kakor je umen risar značaja. Zato je njegova kompozicija virtuosno umerjena in matematično pretehtana na končno zavozilano situacijo vseh treh zaljublencev hkrati: Duh, ki veje iz te komedije pa tudi močno spominja na revolucionarnega demokrata Baumarchaisa, ki je v Figaru osmešil plemstvo, birokracijo in ves družabni red. Isto evropsko ozračje — dasi ne revolucionarno usmerjeno — diha iz >Křmarice<. Na demokratični osnovi doni tudi ta igra, saj se premetena neplemska ženska igra s tremi ljubezni željnimi plemiči in vsem obrne hrbet. Značilne za to stran igre so zlasti nečeste smešne situacije, v katere zaide vedno denarja suhi marki Forlpopoli.

Naša uprizoritev je v prvi vrsti v toliko uspeša, da je občinstvo že dvakrat napolnilo gledališče. Mogoče se je tudi zanimanje za gledališče zadržal čas v splošnem nekoliko dvignilo. Delo občinstvu ugaja in se dobro zabava ob njem. Načelno se nam vendar uprizoritve te igre za letos ne zdi ekonomična že glede na celotni gledališki spored, če pomislimo, da smo letos že gledali Skopuha, da k isti oblikovni smeri moramo šteti Kovarstvo in Ljubzen in da je prišel Goldoni, ko ob istem času gledamo v operi Figaro in Così fan tutte. — Vedno iste podobne, isti vzduh baročnega klasicizma. Kar se tiče uprizoritve kot umetniškega uspeha, vemo, da bi bil lahko popolnejši, če bi bile nekatere vloge v drugih rokah. Režiser gospod Pugelj je bil skromen in ni šel iskati ljudi po potrebi, ampak jih je našel po razpoložljivosti. Ga. Juvanova kot Mirandolina zadovoljuje; zajela je precej enotno in smoteno podobo. Skušala pa je biti bolj realistično verjetna, dočim bi bilo treba komedijske pretehtanosti še pridati živ komedijski figuri podatača odč. Debeliakova in odč. M.

Daniilova kot gledališki igralci. G. Cesar kot vitez Ripafatta v začetku ne priteguje, šele kot zaljubljenec je izoblikoval boljša mesta; najbolj moti njegov predomači ton, ki se tu ne prilaga. Še manj se strinjam z igro g. Lipaha kot markija Forlpopoli, ker se ni povzpel do prave karakterne smešnosti; kaže samo dobro voljo do nje in bolj učinkuje s samo situacijo. (Dober bi bil g. Rogoz ali g. Šest, ki letos v igri še ni nastopil.) Med moskimi najbolj zadovoljuje g. Gregorin kot grof Albafiorita; njegova igra je res umerjena v stilu dela. G. Medven podaja Fabrizia v svoji gladki, vedno komedijski maniri, kaj novega ni pokazal. Pirro g. Kosiča je nekoliko pregrotesken. — Tudi glede scene je g. Pugelj zelo skromen režiser. Skoraj ne vem, da bi bil že kdaj kaj posebnega zahteval. Topot se je zadovoljil celo z enojno nestilno sobo, ki učinkuje zelo neskladno. Če že sceno postavim realistično, ne smem trpeti, da bi ubijala igro. Skratka: zunanji uspeh igre je neoporečen, nismo pa v isti meri zadovoljni z umetniškim, ker vemo, da bi bila igra pri pravi zasedbi in boljši stilnosti lahko popolnejša. F. K.

Mariborsko gledališče

Petek, 28. januarja: Zaprt.
 Sobota, 29. januarja ob 20. uri: MANON Ab. C. Kuponi. Znižane cene.
 Nedelja, 30. januarja ob 15. uri: REVČEK ANDREJEV. Prvič.
 Ob 20. uri: GROFICA MARICA. Kuponi. Gostuje g. Vekoslav Janko.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo dne 30. januarja popoldne se v prizori prijubljena ljudska igra s petjem in godbo >Revček Andrejev<, zvečer pa se ponovi >Grofica Marica<. Pri tej predstavi gostuje član ljubljanske opere g. Vekoslav Janko v svoji vespelj vlogi sluga Penižka. Člana mariborskega gledališča god. Marica Lubejeva in g. Harošovič sta gostovala v sredo dne 26. januarja z velikim uspehom v opereti >Orlov< v zagrebškem gledališču v Tuškancu.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 30. januarja ob 3. uri pop.: HANICE POT V NEBESA.

Knjige in revije

Ljudska knjižnica, ki izhaja v zalogi Jugoslovanske knjigarne in Ljubljani in prinaša najboljše svetovne povesti v lepih slovenskih prevodih, nam je podala pravkar dva nova zvezka in sicer: 24. zvezek A. Marby, Hanka. Lužiško srbska povest. Cena 22 Din. v celo platno vezan izvod z lepo naslovo sliko na 30 Din. Ta lepa povest nas bo zelo zanimala, posebno zato, ker se godi med lužiskimi Srbi t. j. malem ostanku nekdanjih polsrbških Slovanov. Lužiški Srbi stanujejo na ozemlju približno tako velikem kakor polovica nekdanje Kranjske dežele. To ozemlje leži sredi Nemčije, kakih 80 km južno od Berlina. Četudi od vseh strani obdani od Nemcev, ljubijo lužiški Srbi svoj slovenski jezik in svojo narodnost nad vse. Branijo se krčevito in vtrajno pred nemško poplavo, dasi nima njih jezik pred državo in javnostjo nobenih pravic. Lužiški Slovani imajo svojo veliko zgodovino in mnogo slavni mož, ki so si pridobili neprecenljivih zaslug za svoj narod in svoj jezik. Oni nočejo utoniti v nemškem morju; vse to nam silno lepo opisuje naša povest, ki se nadvse zanimiva posebno za nas Slovence, ki se hočemo seznaniti z našimi žilavimi slovanskimi brati na severu.

26. zvezek Ljudske knjižnice pa nudi Joža Lavrenčičev prevod mladinske povesti >Storžek< in njegovo burkasto življenje, ki jo je spisal slavni italijanski mladinski pisatelj Carlo Lorenzini. Prevajalec sam pripoveduje, da je mladina kar oblegala knjigarne kadarkoli je izšla kakva nova knjiga tega znamenj pisatelja. Ta zvezek Ljudske knjižnice velja 14 Din. vezana v platno pa 22 Din. O obeh novih zvezkih Ljudske knjižnice bomo še kaj več spregovorili.

Glasba

KONCERT LJUBLJANSKIH KONSERVATORIJSTOV.

Ljubljanski konservatorij se v javnosti prav zelo redko imenuje. Drugi konservatoriji, postavili zagrebški, aktivno posegajo v glasbeno življenje naroda, delujejo z iniciativo tudi izven uradno začrtih mej. Pri našem ne čujemo o tem ničesar! Naši mladi skladatelji so ljudje, ki jih v šoli brzo absolvirajo, izven nje pa ne najdejo nobene očetovske roke, ki bi talente zbiral in vodila, prepustijo se samim sebi in mnogi nataknejo glasbo zeto na kol ali pa gredo v — Prago. O skladateljskem naraščanju pri nas na polju svetovne muzike nihče ne vodi računa!

V sredo, dne 26. t. m., so v Filharmonični dvorani štiri gojenci konservatorija pripravili koncert s programom Tartini, Saint-Saens, Chopin, Smetana, Debussy, Dawes. Křička. Tartinijev moderno opremljen in težki Saint-Saensov koncert, Debussyjev. En bateau in salonska hosa Dawes-Křička je v violinskem partu odigral K. Rupil, učence prof. J. Šlaisa. Pokazal je solidno tehniko in precej interpretacije. Mladi talent vzbuja najlepše nade; ko se bo osamosvojil in si privzgojil pravi stilni čut (njegova neoromantična interpretacija tako Debussyjeva kakor tudi Tartinija gotovo ni njegov greh — Ljubljani manjka najmanj muzikološka stolica). Na klavirju je spremljal Lipovšek ne preveč oživljen, sicer s precejšnjo tehniko, za katero se pa bojim, da ne bi našla iz okvirja stroge discipline... potem preveč pedaliziranja, ki da nejasno, megleno igro, ki v novejšem času moti. Tretji gojencec, ki je odigral Chapinovo Polonezo v C-molu (ne v g, kakor pravi program!) je pokazal v interpretaciji jako Ravnikov vpliv (neoromantika), isto tudi g. Valjalo, ki pa ima dobro šolo v pedalu in pri kateri zveseli kristalno jasna fina igra, ki ne išče lažefektov s pretiranjem pedala. Ta pedal mišljam, je velike važnosti; z njim se da podčrtati harmonični brez njega linearni značaj; moderni pianisti ga uporabljajo redko, nikakor ne pri vsaki menjavi harmonije.

Gojenci so pokazali precej znanja in tudi umetnostne ambicije, kar gre na hvalo prof. Šlaisu in Ravniku, čijih vplivu so učenci tako prožeti, da ju moremo smatrati za dobra pedagoga in učencem priljubljena. Le da bi se naš konservatorij še kaj več pobrigal za našo glasbo, kakor se! Že nekaj, če nam vzgoji par pianistov in goslačev na leto, toda če je v vseh drugih ozirom mrtev faktor na polju našega glasbenega dela — je to slabše vrste urad. (Beseda ne gre na rovaš države, nego vodstva in profesorjev, ki ne smatrajo za potrebno, naj mož stori kar more, ne go le, kar je dolžan!)

Zanimivosti

SAMOTNI OTOK ABD EL KRIMA.

Junaskemu in premetenemu voditelju ritskih Kabilov so Francozi, kakor znano, določili otok Reunion za kraj prognanstva. Zelo vesel ga ne more biti, kajti kljub obilici palm in cvetlice je ta otok sredi indijskega oceana vendar le strašno samotna. 400 morskih milj južnovzhodno od Madagaskarja leži otok, ki v pravem pomenu besede sanja in spi. V >metropoli<, to je mesto St. Denis, ki šteje 25.000 prebivalcev, ni po osmi uri zvečer videti živega bitja na ulici. Gotovo manjka živahnemu Marokancu razvedrila v takem zaspanem kraju. Reunion je kompaktna masa vulkanskega gorovja. Ker manjka dobrih pristanišč, parobrodi tu ne pristajajo in kaj naj bi tudi iskali? Življenje je precej drago. Na otoku pridelujejo le sladkorni trst, vanilijo in kako. Veliki nasadi se razprostirajo na gorskih pobočjih, ki so last bogatih pariških trgovcev, katerih pa je le malokdo otok kdaj videl. Tudi rum se na Reunionu producira, zato igra med domačini alkohol precejšnjo vlogo. Vsega prebivalstva je 170.000, 60.000 je zamorcev. Nekaj dobrega pa ima ta otok, namreč, tu ni ne kač ne podgan, ravno tako je otok brez nadležnih žuželk. Na drugi strani pa so tukaj doma močni viharji in ob obrežju nevarna mrzlica. Razen St. Denisa so na otoku še štiri mesteca, ki imajo vsa imena po svetnikih. To so St. Paul, St. Pierre, St. Benoit in St. Andre. Mala železnica veže ta mesteca z glavnim mestom St. Denis. Upravno je Reunion francoski departement ter pošilja 2 poslanca in enega senatorja v pariški parlament.

ZGODOVINA ALI PRIPOVEDKA?

Slavni Napoleonov vojskovodja maršal Ney je bil, kakor znano iz zgodovine, 7. decembra 1815 v luksemburškem vrtu v Parizu radi vzelezdaje ustreljen. Do danes pa se med Francozi trdovratno vzdržuje vest, da je bilo usmrčenje maršala le navidezno ter da je maršal po >justifikaciji< z vednostjo francoske vlade šel v Ameriko, kjer je ustanovil neko šolo ter tam umrl v visoki starosti. V državi North Carolina v Ameriki je bil učitelj Peter Ney splošno znan pod imenom maršal Ney. O svoji preteklosti ni rad govoril. Pri steklenici vina pa se mu je jezik razvzvil in takrat je zopet vojeval svoje vojne pohode. Od neki taki zgovorni priliki je povedal, kako je bilo z njegovo usmrčitvijo. Izbrani so bili za ta čin vojaki, kateri so maršala posebno ljubili. Došli so ukaz, da streljajo v zrak. Njemu samemu pa so sporočili, kako in kaj nameravajo. Ko je bila salva izstreljena, je Ney padel na obraz, zdravnik je potrdil, da je mrtev, nakar so >truplo< izročili njegovim prijateljem, da ga pokopljejo. Preoblečenega so ga spravili v Bordeaux, odkoder je l. 1816. odrinil v Ameriko. Nekega dne je med poukom prejel obvestilo, da je vojvoda reichštatski, sin Napoleona in Marije Luize, umrl. Silno se je pri tej novice razburil ter zaklical: >Sedaj so pa vsi moji upi pri kraju. Ko je l. 1846. umiral, so bile zadnje njegove besede: >Basieres je padel, garda je premagana — sedaj rad umrjem. Njegovi prijatelji so mu postavili spomenik z napisom — maršal Ney.

DARILA PISMONOSE OB NOSEM LETU.

Pri nas je navada, da ob novem letu obdarimo ne samo pismonoše, ampak tudi druge osebe, katere so nam skozi leto napravile kake uslužnosti. Tudi na Angleškem je ta navada, toda ne na Novo leto, ampak na tako zvani >Boxing day<, to je na naš praznik sv. Štefana. Angleži bogato obdarujejo ta dan posebno svojo služinčad, katera se že vnaprej veseli tega dne. Neki angleški pismonoša sedaj pripoveduje v angleškem listu, kaj je letošnji božič vse prejel kot darilo za novo leto.

>Kaj, za novo leto naj vam dan, me je nahrulila neka postarna gospa, >ko ste mi pa zadnje čase prinašali same račune in položnice! Kaj sem hotel drugega kot oditi, čeravno sem vedel, da ni res tako hudo. Neka druga gospa mi je dejala, da bi mi rada kaj dala, toda sedaj ne, in sicer zato ne, ker sem pred kratkim ozmerjal njenega >Finetlajca<. Ko se bom spokoril in ne bom psa nič več žalil, potem že kaj dobim. Rekla je, da sem psa nahrulil z besedami: >Poberi se, umazanec grdi, toda ne spominjam se, da bi mi bil res kdaj rekel kaj takega. Hudo mi je bilo, da nisem ničesar dobil, posebno še, ko me je pes pograbil za hlače in bi torej imel še več dobiti, ne pa nič. Zopet neka druga mi je pred nosom vrata za loputnila, češ, da so gospodične na pošti najbolj nevljudna ženska bitja na svetu. Kaj morem jaz za to, če so res, kar pa ne morem potrditi. Potem opisuje pismonoša, kakšne različne predmete dobi v dar, ne samo denar. Letos je n. pr. prejel volnen ovratni ovoj, katerega mu je neka dobrosrčna gospa kar okolu vratu ovila. Zopet druge je dobil steklenico >domačega< vina, pravi, da ga še sedaj stresa, kadar se spomni na to vino. V neki hiši je dobil podbradnik, kakršne dajemo otrokom okolu vratu, kadar jedo. >Tudi par copat sem bil deležen, nadaljuje pismonoša, >in pa velikega lonca marmelade. Kako sem lonec prenašal s pismi vred, si lahko predstavljate. Neka dama me je vprašala, ako maram purana kot novoletno darilo? Seveda sem priklimal. Ko mi ga je prinesla, je pa rekla, da

mogoče že malo diši, pa da bo žena že napravila dobro kosilo iz tega. Nisem ga nesel daleč, ko mi je nos povedal, da puran ne le diši, pač pa prav poštono smrdi. Vrgel sem ga psu in tako je ta imel dobro kosilo, ne pa jaz. Neki upokojeni župnik mi je dal knjigo >Pridige za popotnike<, njegova žena pa zvezek poezij. Dobro sem jo pogodil, da nisem knjige odklonil, četudi mi ni za poezije, kajti pod platnicami je bil bankovec za en funt (275 Din). Najnavadnejše darilo je bilo tri skatle. V eni je bila mast za čevlje, v drugi mazilo za moje ozeblino, v tretji pa tinktura za kurja očesa. Največje novoletno darilo je bilo pred leti, ko mi je neki star gospod podaril bankovec za deset funtov (2750 Din). Toda štiri mesece pozneje so moža oddali v norišnico. Razdalja je namreč denar, kogar je dobil v roke. Mlekarici, časopisnemu raznasalcu, vsi so prejali večje vsote od njega, seveda le, ker ni bil pri pameti. Lani pa je bilo, ko nisem mogel sprejeti ponudena darila. Za novo leto sem prinesel dvema starima zakonskima denarno pismo, ki ga je poslal njiju sin iz daljne Avstralije. Poslal jima je pet funtov, meni pa sta ponujala, od samega veselja pet šilingov (70 Din). Vedel sem, da težko živita, in zato nisem hotel sprejeti.

BALZACOVA ZADNJA URA.

Sicer je znano, da je sloveči francoski pisatelj Balzac umrl radi srčne napake, manj znano pa je, kaj se je med njim in njegovim zdravnikom odigralo kratko pred njegovo smrtjo. Njegov najboljši prijatelj Arsene Houssaye pripoveduje o teh trenutkih tole: >Gospod doktor, pravi Balzac, zahtevam, da mi poveste popolno resnico. Kaj mislite, kako dolgo bom še živel? Zdravnik mu na to ni dal odgovora. >Toda moj dragi doktor, ali me imate za otroka? Se enkrat vam povem, da vendar ne morem tako umreti kot navaden človek. Mož kot sem jaz, je dolžan, da svojemu ljudstvu zapusti oporoko. Beseda oporoka je zdravniku končno dovedla do tega, da je prekinil molk. >Moj dragi pacient, koliko časa pa rabite, da dokončate, kar nameravate še storiti? — >Šest mesecev< je odvrnil Balzac z izrazom moža, ki je natančno računal, ter vprašujoče pogledal na zdravnika. >Šest mesecev! je mrmral zdravnik ter zmajeval z glavo. >Ze vidim, pravi nato Balzac z bolestinim izrazom, >da mi ne pridodite teh šest mesecev. Toda šest tednov pa vendar ne bo preveč? Zdravnik je zmajal z glavo kakor prvokrat, nakar se je Balzac nevoljen dvignil na svojem ležišču. Doktor je željo Balzacovo, da mu pove resnico, vzel preveč resno. Radi tega je Balzaca prevzel grozen strah. Z vsa močjo, kolikor mu je še ostalo, je hotel zvedeti vso resnico. >Kaj, gospod doktor, vi me smatrate za mrtvim? Hvala Bogu, da čutim v sebi še dovolj moči, dovolj poguma, da se podvržem neizogibnemu. Ako vas vaša učenost ne vara, potem ne varajte tudi mene. Koliko smem še upati? Šest dni? Dobro, v velikih potezah bom označil, kaj je treba mojemu delu še dodati. Človeška volja dela čudeže, temu po meni ustvarjenemu svetu dodam lahko še nesmrtno življenje. Sedmi dan pa se bom odpočil. Tem besedam je sledil globok in bolesten vzdih velikega pisatelja. Od časa, kar je pričel zdravnika spraševati, je preteklo deset minut, a postal se je v tem času za deset let. >Moj dragi, pravi zdravnik, na tem svetu ne moremo niti ene same ure garantirati. Od mene hočete zvedeti resnico. Govorili ste preje o oporoki javnosti... — >No, in...? — >To oporoko morate takoj narediti. >Balzac se je prestrašen dvignil: >Toraj nimam niti šest ur življenja pred seboj? V tem trenutku je padel v nezavest in agonija se je pričela.

ATENTATNI MUZEJ ŠPANSKEGA KRALJA.

Jeseni je bilo v časopisju čitati, da je bil v Barceloni odkrit nameravan atentat na španskega kralja. Oblast je vest sicer demantirala, vendar pa je španski kralj eden izmed onih državnih poglavarjev, katerih življenje je najbolj in največkrat ogroženo po raznih zarotah in atentatih. Kralj Alfonz ima v svojem gradu nekaj atentatski muzej. Vsakokrat, kadar se je izvršil nanj kak napad, se zbirka s kakšnim predmetom pomnoži. Vse je prav lepo urejeno in registrirano ter kronološko razvrščeno. Številka 1 te zbirke je otroška steklenica s sesavko, s katero so ga hoteli zarotniki zastrupiti, ko je bil še v zibelci. Poleg te se nahaja vse polno raznih bombnih drobcev od številnih napadov. Ko je po zadnjem obisku v Parizu prišel v London, je tam zvedel, da je bil v Parizu odkrit komplot ter so pri zarotnikih našli vse polno revolverjev. Kralj ni preje miroval, dokler ni enega teh revolverjev dobil v roke ter ga pridelil svoji zbirki. Nekaj posebnega v tej zbirki je okostje konja. To okostje je od konja, ki je bil na kraljev poročni dan l. 1906. pri bombnem atentatu mesto njega ubit. Bomba je bila namenjena kraljevemu vozu, zadela je pa le konja, katerega skelet se sedaj nahaja v kraljevi zbirki. Kakor pravijo, kralj muzej tega pogostokrat obišče, za kar je pač treba trdnih živcev in te, kakor kaže, španski kralj ima.

† Fran Wiesthaler
(Glej članek v večerajšnjem »Slovencu«.)

S pogrebu bivše mehikanske cesarice Charlotte
izpred gradu Bouchout.

Ricciotti Garibaldi
znani Mussolinijev agent-provo-
kater, ki je stal te dni pred
sodiščem v Parizu.

Sport

ZIMSKA OLIMPIADA.

Na velepotezen način je izpeljala Švica priprave za 2. zimsko olimpiado, ki se bo vršila čez leto dni, od 11. do 19. februarja, v St. Moricu. Najprvo so izdali javno nabiralno polo, in so že sedaj zabeleženi na nji lepi zneski. Nato so povabili vse evropsko dnevno in sportno časopisje na informacijsko potovanje po švicarskih zimskih zdraviliščih. Švicarji so jako pametno računali, da more le iz osebne ogleda vzkliti učinkovita propagandna. Tega potovanja se je udeležilo 23 izvenšvicarskih časnika. Zastopane so bile Nemčija, Avstrija, Češkoslovaška, Francija, Belgija, Holandska, Danska, Švedska, Norveška in Amerika. V Lausanne so se zbrali, in jim je mesto priredilo priručnik banke. Nato so obiskali Kandersteg, Wengen, Engelsberg, Arosa, Klosters, Davos in St. Moric. Organizacija je bila izborna in je na novo dokazala, da je Švica prva dežela tujkega prometa.

Na zadnji svoji seji v Bruslju 4. in 5. t. m. je mednarodni olimpijski odbor odobril nekoliko spremenjeni končni načrt za zimsko olimpiado. Menda se ne bo nič več spremenilo, le drsanje po ledu še nima določenega datuma. O tem bo sklepala še mednarodna drsalna zveza, ki se bo sestala v maju. Švicarji so napeli vse žile, da je prišlo v načrt tudi smučanje vojaških patrol, in so na veselje vseh rojakov to tudi dosegli. Sicer je to smučanje mišljeno samo kot demonstracijska točka in ne kot tekma, v načrtu je pa le; organizirala ga bo vojaška uprava.

Načrt je tale: Soboto 11. februarja ob 10. otvoritvena svečanost, nato hokej na ledu, dopoldne ena igra, popoldne dve. Svečanostno sejo bo otvoril predsednik mednarodnega olimpijskega odbora, grof Baillet-Latour. — Nedelja 12. februarja ob 8. tek vojaških patrol, ob 9. tri hokejske igre, popoldne konjske dirke po snegu. — Ponedeljek, dne 13. februarja ob 9—12 hitrostno drsanje na 500 m, hokej (1 ali 2), popoldne 2 hokejski igri, hitrostno drsanje na 5000 m. — Torek 14. februarja ob 9—12 hitrostno drsanje na 1500 m, umetelno drsanje za dame in gospode (dolžnostne vaje hokej (1 ali 2); popoldne hitrostno drsanje na 10.000 m, hokej (1 ali 2). — Sreda 15. februarja ob 8. smučki tek na 50 km, ob 9—12 umetelno drsanje za dame in gospode (izbrane vaje), hokej (3); popoldne dvakrat bobsleigh. — Četrtek, dne 16. februarja ob 9—12 bobsleigh trikrat; popoldne drsanje parov. — Petek 17. februarja ob 9. smučki tek na 18 km, ob 9—12 hokej (demifinale); popoldne bobsleigh, dvakrat. — Sobota 18. februarja ves dan skakanje s smučmi. — Nedeljo, dne 19. februarja dopoldne hokej za 3. in 4. mesto, popoldne hokej za 1. in 2. mesto. Takoj nato zavoritvena svečanost, naznanilo rezultatov ter razdelitev diplom in kolajni.

V okviru olimpiade se bodo vršili številni mednarodni kongresi: zboroval bo olimpijski odbor, zborovale bodo mednarodna smučka zveza, mednarodna drsalna zveza, zveze hokeja, bobsleigha in toboggana, zveza mednarodnega sportnega časnika in zveza švicarskega sportnega časnika. Vsa zborovanja se bodo vršila v občinski hiši v St. Moricu.

Da nam ne bo treba programa zmeraj objavljati, prosimo tistega, ki se za olimpiado zanima, naj si tole iz »Slovenca« izreže.

ARMADA NEMSKIH TELOVADCEV.

Izšel je novi letnik nemškega telovadstva za leto 1927. Tele zanimive podatke ima: 1. januarja 1926 je šlo nemško telovadstvo 12.400 družtev (za 489 več kot leto prej) v 10.777 krajih. Vseh članov je bilo 1.600.023: od teh je bilo moških 1.009.741, žensk 173.327, dečkov 219.343, deklic 137.612. Največje nemško telovadno okrožje je bilo saško, šlo je 156.083 moških, 36.289 žensk, 33.256 dečkov in 32.009 deklic, vsega skupaj torej 257.637 članov in članic. Med velikimi mesti je seveda Berlin prvi, šteje 37.541 članov in članic, za njim prideta Leipzig z 28.300 in Dresden z 19.700 člani. Največje nemško telovadno društvo je Berliner Turnerschaft s 623 članov; drugi je M. T. V. München s 444 člani (M. T. V. = Männer-Turn-Verein); za njim pride Hamburger Turnerschaft iz leta 1816. Najstarejše nemško telovadno društvo, s 4222 člani itd. To so številke!

RUSKI SPORTNIKI.

Včeraj smo pisali o štirih ruskih smučarjih, ki so presmučali 2000 km dolgo pot iz Moskve do Leningrada, naprej do Abo in nato do Stockholma do Oslo. Danes pa beremo, da se bosta udeležila izborna ruska drsava Melnikov in Kušin tekem za svetovno prvenstvo, ki se bodo vršile 26. in 27. februarja v Tammerforsu na Finskem. Oba ta drsava sta prav prvorazredna in bosta čisto gotovo doletela, da se jima tudi Ballangrud, Thrunberga in drugih pravok ni treba bati. Lani smo o Melnikovu večkrat pisali, in prav tako tudi o drsavcu Ipolitovu. Torej se bodo Rusi s časom le omežali.

»Goold« in »Special« KVALITETNE ZNAMKE ZA KAKAO »VAN KASTER« 527

Cete kantonske vlade
napadajo Hankau.

Gospodarstvo

Za odpravo davka na poslovni promet.

V četrtek popoldne se je vršil na poziv Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani zbor zastopnikov slovenskih gospodarskih in stanovskih zastopstev in je razpravljalo o vprašanju, katere korake je treba storiti za odpravo davka na poslovni promet. Zborovanje je vodil zbornični tajnik dr. Fran Windischer, ki je pozdravil došlo zastopnike. Udeležene so bile sledeče organizacije: Zveza industrijecev, Zveza trgovskih gremijev, Zveza obrtnih zadrug, Zveza gostilničarskih zadrug v Celju in v Ljubljani, Zadruga zveza v Ljubljani, Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo in Ljubljani, Obrtniško društvo v Ljubljani, Zdravniška zbornica, Inženerska zbornica, Gremij trgovcev v Ljubljani, Odvetniška in Notarska zbornica pa sta dali svoje prispevke za nameravano akcijo. Imenom zbornice je podal uvodno poročilo dr. Fran Windischer in predložil v markantnih potezah vprašanje davka na poslovni promet v naši državi.

Davek na poslovni promet smo dobili v naši državi ob času, ko je po prevratu v dobi lenarne negotovosti vladala živahna konjunktura. Izredne gospodarske prilike so tedaj obstajale. V novi državi je bila uprava splošna kakor finančna stoprav za silo urejena in državni finančni ni bilo pravega pregleda in ne potrebnege reda, pa je sredi cvetenja, resnično in dozlevne konjunktura manjkalo državi dohodkov. Finančna uprava je kazala še malo enotnosti, pa smo že tiste čase dobili kot prvi glasnik takozvanega izenačenja davkov davk na poslovni promet. Naša dedščina iz stare države nam je dala izrpen davčen sistem in izvežban uradniški aparat. Tako pa smo bili z novim davkom na poslovni promet kakor pozneje z invalidskim davkom pri nas pravzaprav dvakrat zadeti. Davk na poslovni promet je bil uveden ori nas kot prehodna mera in davek za silo. Imeli so v mislih samo začasno breme. Novi davek je bil mišljen tako, da pravi obremenjevalci po tem davku ne bi bili kupčiji svet, marveč da je po bistvu tega davka prodajalec mogoče preložiti to breme na kupovalce in potrošnike. Osnovna ta misel je mogla tedaj načrtovati do veljave, ker so bile kupčije dobre in je promet še šepal, pa je bilo trajno dovolj živahnega povpraševanja za robo. Prilike so se pa kmalu premeni. Poslavljala se je inflacijska konjunktura, pa je bila ob urejenem prometu v blagovni kupčiji kmalu ponudba nad povpraševanjem. Kupčije so zastajale. V tako izpremenjenih razmerah smo se že leta 1924 prvič oglašili v zbornici z zahtevo po odpravi tega davka. Vodilo nas je tedaj prepričanje, da se je položaj docela izpremenil in da so odpadli nagibi in vzroki, merodajni za uvedbo tega davka, pa da je osebno za trgovca in proizlucen a odpadla po zakonodajalcu predvidena možnost prelaziti ta davek vsaj deloma na druga ramena potom vkalkuliranja. Davk na poslovni promet je sedaj v normalnih priklakah dokaj brutalna obremenitev, ki reže vse, so eni meri brez obzira, ali je kupčija dobra ali slaba. Neprilagodljiv je individualnim razmeram, pa v sedanjih razmerah posebno občutno prizadeva vse stroke osebno pa one s tako ostro konkurenco, kakor je v številno zastopani živilni stroki v najširšem pomenu besede. Danes je doba živahne konjunktura daleč za nami. Oteženost je legla na celo gospodarstvo, pa ni več razloga in predpogojev, da ostane še nadalje v veljavi ta davek ki v naši državi nikdar ni izpolnil obetani, ki so bila stavljena vanj. Vpoštevanje današnje gospodarske prilike smatramo, da je čas, da ponovimo z glasnim poudarkom svojo zahtevo po odpravi te neprimerne poslovni krogom neljube in odurne dajatve. Davk na poslovni promet je izgubil svojo raison d'être, postal je obsoleten, to tembolj, ker se bliža čas, ko pridemo do uvedbe novega sistema neposrednih davkov, ki prinaša prav za poslovni svet v naših krajih znatno občutnejšo obremenitev zategadelj, ker dobe kot nadomestilo sedanje kontingentirane pridobitve nov obrtni davek pod imenom davek na podjetja in poklice. Razloži in uri-

like, merodajni svojčas za uvedbo davka na poslovni promet, ne obstoje več, pa je utemeljena in upravičena zahteva, da finančna uprava odpravi tudi davek sam, ki je ob času trde gospodarske krize postal nezmagljiv in nezustojiv.

Na temelju tega poročila se je razvila živahna razprava, v katero so posegli zlasti gg. Ivan Vohorič v imenu Zveze trgovskih gremijev, »na dalje v imenu Zveze industrijecev g. dr. A. Golia, v imenu Zveze obrtnih zadrug predsednik g. E. Franchetti, v imenu Zadruga zveze v Celju g. F. Petchuch, v imenu Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani g. F. Krapež; g. ing. Milan Suklje v imenu Inženerske komore, g. dr. M. Rus v imenu Zdravniške zbornice in g. dr. A. Milavec v imenu Zadruga zveze v Ljubljani, so izrekli soglasje za tako akcijo. Po zaključnem razgovoru je bila prečítana resolucija, ki po stvarni utemeljivi konča z zahtevo, da je treba davek na poslovni promet kol v sedanjih razmerah neutemeljen in prejaviti odpravi, vsekakor pa takoj, ko stopi v veljavo novi zakon o neposrednih davkih.

III. vinski sejem v Središču.

Vinarska zadruga »Ljutomerčan« pri Sv. Bolfenu pri Središču je s pomočjo srediških poštvovalnih naših ljudi v Društvenem domu dne 25. jan. priredila III. vinski sejem. Ker je ta zadruga prva začela s takimi sejmi, ni čuda, da so ravno njeni sejmi še najboljšje izvedeni in tudi najbolj uspeši. To se je zgodilo tudi letos in to kljub temu, da se je brez ozira na prejšnjo določitev sejma potom velikega župana v Mariboru priredil oblastni vinski sejem v Ptuju.

Razstavljavec je bilo na sejmu 16, ki so razstavili vzorcev od najlažjega, mešanega, pa do najbolj izbranega, starega in novega vina v izmeri do 2500 hl. Udeležencev je bilo precej, tudi kupecv, dasi le os ni bilo inozemcev.

Otvoriti sejma so prisostvovali za Zadruga zvezo g. Marko Kranjc, za okraj g. glavar Vončina, za velikega župana g. Puklavec, za okr zastop g. Rrenčič za trško občino g. župan Zadravec, za Osrednjo štajersko vinarsko zadrugo g. Fihler, vsi odborniki domače zadruge in številni kupci in obiskovalci. Glavna misel vseh pozdravov je bila, da je v smotrenem in sločnem gospodarskem delu, organiziranem v vinarskih zadrugah rešitev našega vinogradništva in tudi zboljšanje naše vinske trgovine. To misel je posebno še poudarjal načelnik domače zadruge in predsednik Osrednje štajerske zadruge v Mariboru g. Robert Košar, ki jo skuša doma in v vsej pokrajini tudi realizirati. Zeleti je pa, da bo prihodnja oblastna skupščina tudi to vprašanje zagrabila z obema rokama.

Priljubljeni sejma se je prav lepo posrečila. Z gmočnim uspehom bo do tudi prodajalec zadovoljni, ker se je prodalo 629 hl vina. IV. vinski sejem se vrši prihodnje leto 24. jan., na kar naj bi se drugi priredil podobnih ustanov ozirali.

Državni dohodki od neposrednih davkov so se v oktobru in novembru preteklega leta znatno izboljšali. Med tem ko je država v prvi polovici preteklega leta 1926/27 prejela na račun neposrednih davkov povprečno le 121 milij Din na mesec (proračun predvideva mesečno 154 milij Din), so se ti državni dohodki v oktobru in novembru znatno dvignili. Tako je država na račun neposrednih davkov prejela v oktobru 212.691.009 Din, v novembru pa 272.505.564 Din. V prvih 8 mesecih proračunskega leta 1926/27 je država prejela na račun neposrednih davkov 1210 milij Din. Primanjkljaj napram proračunu znaša torej le še 2%, medtem ko je primanjkljaj v prvi polovici pror. leta znašal 21,5%. To povečanje davčnih dohodkov v oktobru in novembru je opažati vsako leto in je večinoma sezonskega značaja.

Vagonov ni primanjkuje več. Ko je v jeseni pričela izvozna sezija, se je kakor znano pojavilo občutno pomanjkanje vagonov posebno v Sloveniji. V zadnjem času pa je znatno zmanjšalo povpraševanje po vagonih. Ker železniška uprava razpo-

laga sedaj z večjim številom prostih vagonov, je svoječasno v inozemstvu izposojene vagono zopet vrnila. Da bi pa naša železniška uprava sedaj vagono izposojala drugim državam, kakor to poročajo nekateri listi, pa ni misliti.

Novi gospodarski zakoni. Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, s katerim se pooblašča minister za trgovino in industrijo, da predloži narodni skupščini naslednje zakonske načrte: 1. Zakon o izdajanju industrijskih obveznic 2. Zakon o borzah. 3. Zakon o kontroli izvosa poljedelskih proizvodov. 4. Zakon o kontroli čistosti proizvodov iz dragih kovin. 5. Zakon o merah, njih uporabi in kontroli. 6. Zakon o upravi za mere in dragocene kovine.

Predpriprava za stabilizacijo bolgarskega leva. Po govenskem protokolu, s katerim je Društvo narodov prevzelo garancijo za bolgarsko posojilo (za begunce), se je bolgarska Narodna banka zavezala izvesti stabilizacijo bolgarske valute in po možnosti dvigniti zlato rezervno. Radi tega je Narodna banka pred kračkim sklenila, sprejemati vloge v kovancem ali nekovanem zlatu in na te vloge dati višje obresti kakor na običajne. Izplačilo teh vlog se bo vršilo tudi v zlatu med tem ko se bodo obresti izplačale v papirju po dnevni pariteti.

Newyorški finančniki in stabilizacija francoskega franka. V newyorških finančnih krogih je vzbudilo veliko pozornost dejstvo, da je Francija pred par dnevi poslala v Ameriko za 25 milij. dolarjev zlata, kar se smatra za prvi korak dobro premišljenega stabilizacijskega načrta. Razširjeno je mnenje, da namerava Francija izvesti najdržnejši manevar v novejši finančni zgodovini, namreč stabilizacijo franka brez pomoči Anglije in Amerike in brez predhodne konsolidacije dolgov. Politični krogi sklepajo iz tega, da Poincare ni voljan ratificirati brez nadaljnih koncesij konvencijo o ureditvi vojnih dolgov. Poincare hoče dokazati Amreiki, da z zaporo izdaje posojil ne more izvajati pritiska na Francijo in da je za Ameriko bolje priznati kompromisno rešitev glede vojnih dolgov.

Rusija je odklonila sodelovanje na svetovni gospodarski konferenci. Sovjetska vlada je na povabilo Društva narodov k sodelovanju na svetovni gospodarski konferenci, ki se vrši 4. maja v Genfu, sporočila Društvu narodov, da odklanja sodelovanje.

Brnsko sodišče je uvelo kazensko postopanje proti Rotterju, znanemu funkcionarju Ländersbanke in podpredsedniku Slavenske banke. Več mesecev so se vršila pogajanja med Rotterjem in Prvo brnsko tvornico strojev radi odkloninjskih zahtev, ki jih je Prva brnska tvornica strojev stavila Rotterju, bivšemu predsedniku te družbe. Kakor znano, je ta družba več let izkazovala napačne bilance in delila dividende in tancime, čeprav je poslavala z deficitom. Radi izkazanega dobička je morala plačevati tudi velike davke. Radi povračila nepravilno izplačanih dividend in tancim, kakor tudi radi davkov, ki jih je družba po krivdi Rotterja morala plačati, se je končno med Prvo brnsko tvornico strojev in Rotterjem dosegla poravnava. Rotter je plačal družbi del povzročene škoda, kakor je dobil od obnege zboru absolutorij. Navzlic absolutoriju pa je brnsko deželno sodišče te dni uvedlo proti Rotterju in bivšemu ravnatelju Prve brnske tvornice strojev Paukerju kazensko postopanje. V finančnih krogih se računa, da bo z ozirom na sprejeti absolutorij postopanje proti Rotterju usavljeno škoda, ki jo je povzročil Rotter tej družbi, znaša preko 80 milijonov K.

Koncentracijski proces v češkoslovaškem bankarstvu. Tudi v češkoslovaškem bankarstvu je opaziti v zadnjem času težnja po čim višji koncentraciji. Pred kratkim sta se fuzijonirali Češka banka in Gradbena banka; trenutno so tudi v teku pogajanja med moravskimi središnjimi bankami radi združitve v en sam denarni zavod Pravkar pa prihaja vest iz Prage, glasom katere se vršijo med Zivnosensko banko in Češkoslovaško agrarno banko pogajanja radi fuzije. To vest potrjujejo ne leavno izvršene spremembe v upravi Zivnosenske banke.

Sijajno stanje avstrijske valute in rastoči deficit trg. bilance. Navzlic permanentni krizi avstrijskega gospodarstva se stanje avrijske valute od leta do leta zboljšuje. Kovinsko kritje je v januarju prekočilo celo 80%. Obtok bankovcev je 22. t. m. znašal 788 milij. šilingov, zlata in devizna podlaga pa 664,5 milij. šilingov (580,2 milij. šilingov kovinskega kritja v zlatu in devizah in 117,9 milij. benenega kritja v dolarskih in funšterlinskih devizah). Kri je v zlatu in devizah predstavlja torej 84% obtoke bankovcev. To zboljšanje kritja v navideznem nasprotju z ogromnim deficitom avstrijske trgovinske bilance, ki je v letu 1926, prekočilo 1 milijardo šilingov in za vsa povojna leta 10 milijard šilingov (80 milijard Din). Le ena tretjina tega deficita se je krila z inozemskimi posojili. Ker pa se je navzlic deficitu trgovinske bilance zboljšalo stanje valute, je sklepati, da znašajo nevične postavke avstrijske plačilne bilance 600—700 milij. šilingov.

Borza

Dne 27. januarja 1927.

DENAR

Zagreb. Berlin 13.485—13.515 (13.48—13.51), Italija 244,26—246,26 (243,77—245,77), London 275,70—276,50 (275,70—276,50), Newyork 56,70—56,90 (56,70—56,90), Pariz 225—227 (224,5—226,5), Praga 168,05—168,85 (168,05—168,85), Dunaj 7,905

—8.025 (7.995—8.025), Curih 10.94—10.97 (10.94—10.97).

Curih. Belgrad 9.13 (9.135 bl.), Budimpešta 90.75 (90.70), Berlin 123.05 (123.05), Italija 22.375 den. (22.28 bl.), London 25 20125 (25.1925), Newyork 519.50 (519.25), Pariz 20.505 (20.55), Praga 15.885 (15.38), Dunaj 73.30 (73.25), Bukarešt 2.78 (2.74), Varšava 57.50 (57.50), Bruselj 72.225 (72.23), Kopenhagen 138.40 (138.35), Oslo 133 (132.00), Stockholm 138.62 (138.60).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.44—12.48, Kodanj 188.50—189.10, London 34.33—34.43, Milan 30.51—30.61, Newyork 707.45—709.95, Pariz 27.94—28.04, Varšava 78.95—79.45. — Valute: dolarji 705.10—709.10, francoski frank 28.12—28.28, lira 30.40—30.56, češkoslovaška krona 20.92—21.04.

Praga. Devize: Lira 144.92, Zagreb 59.21, Pariz 132.90, London 163.22, Newyork 93.61.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 82.50—83.50, vojna odkodnina 254 den., zaslavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 105—107, Ljublj. kreditna 150 den., Merkanilna 98—100, Praštediona 940 den., red. zavod 170—180, Trbovlje 350 den., Vevče 120 den., Stavna 55—65, Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 82—83.50, vojna odkodnina 353—355, Hrv. esk. 105—106, Kred. 106—110, Hipobanka 63—64, Jugobanka 102—103, Praštediona 950—960, Ljublj. kreditna 150 den., Sečera-na 510—530, Gutmann 255—275, Slavex 125—140, Slavonija 82 den., Trbovlje 350—355, Vevče 120 d.

Dunaj. Podon-savska-jadran. 88.00, Zivno 81.25, Alpine 46.70, Greinitz 7.55, Trbovlje 46.00, Hrv. esk. 15.50, Jugobanka 13.00, Hipobanka 8.10, Avstr. tvornice za dušik 29.20, Gutmann 40.00, Mundus 146.00, Slavex 16.25.

NEVARNE ŠČUKE.

Neki učenjak in raziskovalec poroča v angleškem listu: »Nekoč sem prejel iz Zahodne Afrike prav posebnega vodnega prebivalca, ki spada med sphyraene ali tako zvane ščuke s pšico. Med tem ko je naša ščuka prebivalec sladkih voda, so pšične ščuke le morske ribe, katere le v prvi dobi življenja včasih zaidejo v mešane vode. V primeri s temi ščukami so naše prav nedolžne, dasi so tudi strašne roparice in škodljivke. Znano je, da naša ščuka napade celo človeško roko, ako ima v vodi opraviti. Kapitan Hedges pripoveduje v nekem ameriškem časopisu o dveh deklicah, ki sta bili napadeni po pšičji ščuki. Eno deklice je riba potegnila pod vodo in jo je tovarišica s pomočjo na pomoč prihitela moškega le s težavo rešila. Ščuka se je zajedla v nogo deklice ter stresala svojo žrtev kakor pes podgano. Kmalu potem je napadena deklica vsled oslabelosti srca umrla. Strašno je bila razmesarjena. Globoke rane je imela po vsem desnem delu telesa ter so kosci mesa viseli od nje. Te ščuke se domačini dostikrat bolj boje nego morskega volka. Ta strašna riba doseže dolgot poldruga metra ter tehtja do 40 kg.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 27. januarja 1927. Višina barometra 3088 m

Table with columns: Opazovanja, Barometer, Toplota, Rel. vlaga, Veter in brzina, Vrsta padavin, Najvišja temp., Najnižja temp.

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Povpr. barometer nižji kot večerj za 1.5 mm.

Sir H. Rider Haggard:

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest. Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Kaj te boli, Otomi?« sem jo vprašal. »Oj, mož, je odgovorila,« kuga se me je lotila. Ne pridi blizu mene, dragi, prosim te, ne pridi blizu, Pusti, naj mi ženske strežejo. Ne smeš tvegati svojega življenja zame, dragi.«

zammrjala. Nato pa je naenkrat zaječala kakor od bolečine, katero ji je prizadejala neka grozna misel, ki ji je šinila v glavo, in je zavpila: »Zrcalo! Hitro, prinesite mi zrcalo!«

sem moral misliti na obilico drugih reči, kajti izvolitev Guatemoka — mojega prijatelja in pobratima — cesarjem je pomenila zame povišanje; postal sem poveljnik najpreve vrste in glavni svetovalec na njegovih posvetovanjih in zborovanjih. V njegovi službi si nisem prizanašal, temveč sem delal noč in dan, da bi pripravil mesto za obleganje; urejeval in vežbal sem čete, posebno vojsko otomijevskih rodov, katere se nam je pridružila možna dvajset tisoč mož, kakor so nam bili obljubili. Delo je bilo v resnici naporno, kajti tem indijanskim rodovom je manjkala red in disciplina in moč edinosti, brez česar so njihovi tisoči v vojni z belimi ljudmi kaj malo zalegli. Tudi je vladala velika zavidnost med njihovimi voditelji, katero je bilo treba odpraviti; celo jaz sem bil predmet zavidnosti nekaterih. Mnogi rodovi so dalje porabili priliko, ko so Azteki bili v takih nadlogah, da so se otneli njihovega zavezništva ali podložništva; in ako se tudi niso pridružili Špancem, so ostali nevtralni in čakali izida vojne. Vzlic vsemu temu smo delali dalje; razdelili smo vso vojsko po evropskem načinu na polke in vsakega postavili na njegovo mesto, vežbali vojake v boljši rabi orožja, zalagali mesto za življenje za slučaj obleganja in izgnali iz mesta mnogo nekoristnih ust. Samo en človek je bil v Tenoktitlanu, ki se je pri vseh teh nalogah še več trudil in mučil kot jaz, in ta je bil cesar Guatemok, ki ni poznal počitka ne podnevi ne ponoči. Jaz sem celo poskušal narediti smodnik s pomočjo žvepla, ki so ga prinesli iz žrela ognjenika Popokatepetla; ker pa nisem imel nobenega znanja o tej stvari, se mi ni posrečilo. Sicer bi nam pa tudi kaj malo koristilo, ako bi bil uspel; ker nismo imeli ne pušk ne topov in jih nismo znali vlivati, bi ga k večjemu lahko rabili, da bi podminirali ceste in vrata, in morebiti za granate, da bi jih metali z roko.

Priloga o Ljudsko knjižnico (Jugoslovanska knjižnica v Ljubljani) 19. zv. J. O. Curwood, Kazan, volčji pes. Kanadski roman 18. Din, vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. Ed. About. Kralj gora. 18 Din, vezan 30 Din. — 22. zv. Otroka kapitana Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 23. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 24. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 25. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 26. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 27. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 28. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 29. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din. — 30. zv. Otrokova kapitan Granta. Popolovanje okoli sveta. Roman 30 Din, vezan 40 Din.

Čenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

Prodajalna K. T. D. (H. Ničman), Franc Fujan, Ivan Javornik, Angeloslav Krastnik, TEOD. KORN, Martinc, Černe & Komp., Blaž Jančar, K. Pečenko, PRISTOU & BRICELJ, Rudolf Radovan, Josip Satran, RKOIGOVEZNICA R. T. D., Peter Žitnik

Prodajo lesa in kuriva. ODDA IZVOZNA TVRDKA v zakup s skladiščem in celim inventarjem. Prodaja blaga izvrstno upeljana. Blago bo proti obračunu tvrdka sama zalagala. V skladišču zasilno stanovanje. Obrnežna dovoljenja ni treba, ker gre na ime tvrdke. Potrebna kavcija v gotovini ali vrednostnih papirjih. Udeležba ali celoten odkup stvar dogovorja. Cenj. ponudbe na upravo lista pod: »Skladišče« št. 583.

Pridobivajte novih naročnikov!

Naš častni član, gospod Andrej Jamnik, posestnik in klobučar v škofji Loki je danes umrl. — Požreb prezasluznega tovariša bo v soboto 29. januarja t. l. ob pol 17. uri. — Pokojniku ohranimo blag in trajen spomin. GASILSKA ZUPA ŠKOFJA LOKA, dne 27. januarja 1927.

Proste službe, Glaša obrt, Živinsko krmilno sol, Razpis. Občina Dev. Mar. v Polju: razpisuje dela za: zgradbo postajališča »Dev. Mar. v Polju«, in sicer: zidarska, tesarska, mizarska, kleparska, plekarska dela in napravo vodnjaka. Dela se oddajo posamezno ali pa skupno - ofertalnim potom proti položiti 5% kavcije, ne glede na najnižjega ponudnika. Overti v zaprtih kuvertah se vlagajo v občinski pisarni do 12. ure dne 6. februarja 1927. - Načrti, pogoji in stroškovnik so na vpogled med uradnimi urami od 8.—12. in od 2.—6. ure v občinski pisarni pri Dev. Mar. v Polju. Obč. Dev. Mar. v Polju, stavb. odsek: I. Gartoža.

Iščem se deklica z dobrimi priporočili k otroku 1½ leta, katere zna perfektno nemško. - Ponudbe s fotografijo na adresu ALBERT HERZL, BEOGRAD — Kralja Petra 57 a. 563

Gošpodarji, gospodinj! Kadar potrebujete kakšnega POSLA za hišno-gospodinjinska dela, obrnite se na »Poselsko zvezo« - Ljubljana, Stari trg 2/I. Za odgovor znamkol

Vajenca sprejme trgovina z mešanim blagom. Naslov v upravi lista pod št. 596.

Iščem za takoj za dva meseca ali več skrbnika ozir. čuvaja lesnega skladišča z zasilnim stanovanjem v Ljubljani. Prosilci, energični samci ali samke, prednost upokojnici in oženjeni. - Kot odkodnino nudim delo, stanovanje in kurjavo. — Cenj. ponudbe pod: »Skrbnik« št. 584 na upravo »Slovenca«.

Dober vrvarski pomočnik. samski ali oženjen, dober predec in vezec za kratko robo (altre, štrange), dobi stalno mesto pri H. STROHMAYER vrvar v Ptuj.

UDRUZENJE VOJNIH INVALIDOV, OBLASTNI ODBOR v LJUBLJANI javlja, da je umrl njegov večletni odbornik in bivši tajnik, tovariš Franc Krušič magistralni uračnik v Ljubljani dne 26. jan. 1927 v ljubljanski bolnici. Pozivlja članstvo. Udrženja, da se polnoštevilno udeležijo pogreba, ki se bo vršil 28. januarja t. l. ob pol 3 pop. izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. Ohranimo ga v spominu. Ljubljana, dne 27. januarja 1927.

Vabilo na občni zbor Osrednje vinarske zadruga za Jugoslavijo r. z. z o. z. v Ljubljani ki se bo vršil v sredo 16. svečana ob 18. uri v zadrugi pisarni, Ljubljana, Kongresni trg 2, s sledečim DNEVNIM REDOM: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega zapisnika ter branje in ponovno sklepanje o zapisniku občnega zbora z dne 3. marca 1926 in računskem zaključku za leto 1925. in 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. V slučaju nezadostne udeležbe se vrši pol ure kasneje drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsaki udeležbi (§ 17. pravil). Načelstvo.

Prosimo,

da zahtevate brezplačen proračun v slučaju nabave novih poslovnih knjig.

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

čitalnica in tvorca poslovnih knjig
V LJUBLJANI, Kopitarjeva ulica 6/II

SLOVENSKA MATICA naznanja žalostno vest, da je včeraj nenadoma umrl njen dolgoletni odbornik, gospod-vladni svetnik

Fran Wiesthaler

gimnazijski ravnatelj v pokoju

Zasluznemu solniku in znanstveniku bodi časten spomin med nami!

Ljubljana, dne 27. januarja 1927.

ODBOR.

Zapustil nas je za vedno naš predragi, skrbni in dobri soprog, oče, sin, brat in svak

Viktor Birtič

mesar

ki je dne 26. januarja 1927, previden s tolažili svete vere, v starosti 31 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v petek 28. januarja ob 2 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Trbovljah.

Hrastnik, dne 26. januarja 1927.

KAROLINA roj. PODMENIK, žena. KARLICA, hči. — FRANC, oče. — KRISTINA KOLKA, sestra. — FRANC, ERNEST in SLAVKO, bratje. — In ostali sorodniki.

Ing. Gvidon Gulič :

Parni stroji in parna turbina.

Navodila za strojnike in obratovodje parnih obretov. — Vezana knjiga stane 80 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni, dobri sin, brat, stric in svak, gospod

Fran Krušič

magistratni uradnik

v sredo dne 26. t. m. po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika bo v petek dne 28. januarja ob pol 3 popoldne iz mrtvašnice drž. bolnice do periferije mesta, od kjer se truplo prepelje v Mengeš na župno pokopališče k večnemu počitku.

Ljubljana—Mengeš, 27. jan. 1927.

JOZEF in MARIJA KRUSIČ, starši
ANTON, JANKO in PETER, bratje,
MARIJA, sestra.

Vsi ostali sorodniki.

Proslovoljno gasilno društvo v Škofji Loki javlja lužno vest, da je njegov dolgoletni ustanovni in častni član, gospod

Jamnik Andrej

posestnik, klobučar in trgovec, odlikovan z zlato kolajno za zasluge gasilstva

po težki, dolgi, mukepolni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Ohranimo ga v trajnem spominu!

ODBOR.

ARIA KOČEVAR - KONDENHEIM naznanja v svojem imenu in v imenu svojega soproga OTOKARJA, svoje hčerke HELGE ter vseh sorodnikov pretužno vest, da je njen preljubljeni oče, gospod

Fran Wiesthaler

gimnazijski ravnatelj v pokoju in vladni svetnik

dne 26. januarja 1927 nenadoma preminul.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v petek, 28. januarja t. l. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Ulica stare pravde 5, na pokopališče pri Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani v petek dne 28. t. m. ob pol 8. uri zjutraj.

Ljubljana - Dunaj, dne 27. januarja 1927.

Potrni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče in tast, gospod

Andrej Jamnik

posestnik, klobučar in trgovec, odlikovan z zlato kolajno za zasluge gasilstva

po dolgi in mučni bolezni, v 75. letu starosti, danes ob 8/8 boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 29. januarja ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Škofja Loka Sp. trg 53, na tukajšnje pokopališče.

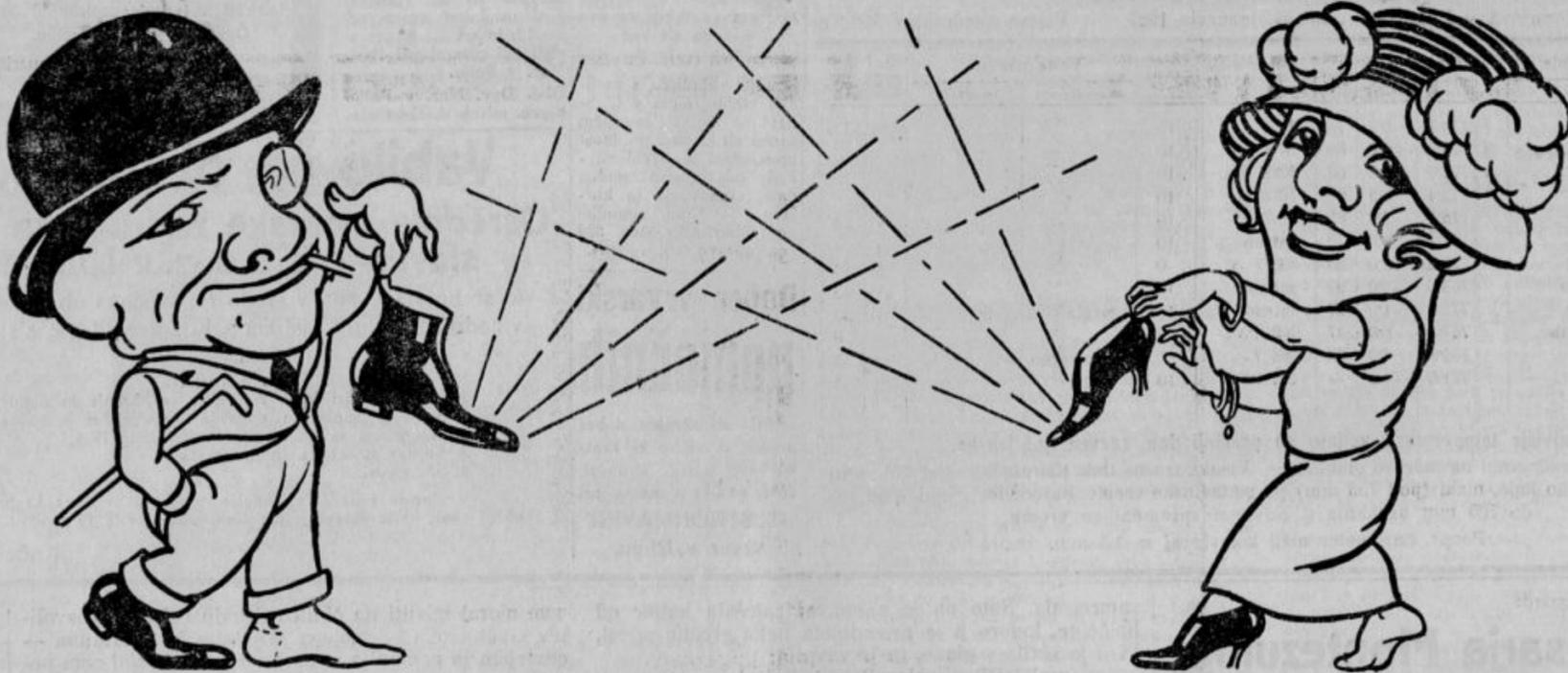
Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi.

Prosimo tihega sožalja.

Škofja Loka, dne 27. januarja 1927.

Zalujoče rodbine:

JAMNIK, ŠMID, KOVAČIČ.

Brill

Kemijska tvornica BRILL d. d. Beograd

Samo s porabo **Brilla** morete imeti svojo obutev brzo in brez kakršnekoli muke svetlo. S svojo nenadkriljivo kakovostjo predstavlja **Brill** prihranek 50% porabe proti drugim proizvodom te vrste.

Izdeluje se v vseh barvah: rumeni, beli, rdeči, kostanjevi, pomarančasti in črni.